

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО.
ЗБІРНИК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Навчально-методичний посібник

Колектив авторів

Дніпро
2019

УДК 341.01

М 11

*Рекомендовано науково-методичною радою
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 3 від 21.11.2019 року)*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бережна К.В. – завідувач кафедри європейського і міжнародного права Дніпровського національного університету ім. О.Гончара, доктор юридичних наук, доцент;

Філяніна Л.А. – доцент кафедри міжнародного права, навчально-наукового інституту права та міжнародно-правових відносин Університету митної справи та фінансів, кандидат юридичних наук, доцент.

М 11 Міжнародне право збірник тестових завдань: навчально-методичний посібник / Кол. авт.; к.ю.н, доцент Саєнко М.І., к.ю.н, доцент Перепьолкін С.М., викладач Жеглінська Т.О. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2019. 72 с.

У виданні у вигляді тестових завдань розглянуто його інститути та галузі, опрацьовано основні поняття, принципи та функції міжнародного права.

Навчально-методичний посібник підготовлено відповідно до програми навчальної дисципліни «Міжнародне право» й розраховано на здобувачів вищої освіти, науково- педагогічних працівників, практичних працівників, а також усіх, хто цікавиться проблематикою міжнародного права та нормативного регулювання міжнародно – правових відносин.

УДК 341.01

© ДДУВС, 2019 рік

© Саєнко М.І., 2019 рік

© Перепьолкін С.М., 2019 рік

© Жеглінська Т.О., 2019 рік

ЗМІСТ

Передмова	4
Рекомендована література	6
Методичні поради щодо розв'язання тестових завдань	20
Тестові завдання по темам навчального курсу « Міжнародне право	20
ТЕМА 1. Поняття, предмет міжнародного права	20
ТЕМА 2. Суб'єкти міжнародного права	26
ТЕМА 3. Право міжнародних договорів	32
ТЕМА 4. Право зовнішніх зносин	38
ТЕМА 5. Міжнародні стандарти захисту прав людини та основоположних свобод	43
ТЕМА 6. Територія в міжнародному праві	49
ТЕМА 7. Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю	56
ТЕМА 8. Право міжнародної безпеки та мирного вирішення міжнародних спорів	62
Перелік питань для підсумкового контролю з курсу « Міжнародне право»	68

ПЕРЕДМОВА

В міжнародному житті сьогодні неприпустимо високий рівень стихійності. Одним з основних і необхідних інструментів управління міжнародними відносинами виступає міжнародне право. Необхідність надійного міжнародного правопорядку визначається тим, що неконтрольоване свавілля загрожує миру і перешкоджає співробітництву. Міжнародне право уявляється нам як система юридичних норм, що регулюють міждержавні відносини з метою забезпечення миру і взаємовигідного співробітництва. Система міжнародного права — це комплекс таких норм, що характеризуються принциповою єдністю і одночасно упорядкованим поділом на відносно самостійні частини (галузі, підгалузі, інститути тощо). Матеріальним системотворчим фактором для міжнародного права слугує система міжнародних зносин, яку воно покликане обслуговувати.

Сучасне міжнародне право визначило основні цілі взаємодії держав, а тим самим — і міжнародно-правового регулювання. Як наслідок, воно стало більш точно визначати не тільки форми, але й зміст взаємодії держав та інших суб'єктів міжнародних відносин між собою.

Навчально-методичний посібник «Міжнародне право збірник тестових завдань» підготовлено відповідно до програми навчальної дисципліни, які відповідають встановленим освітнім вимогам, які необхідні для підготовки фахівців за спеціальностями «Право» і «Правоохоронна діяльність».

Навчальна дисципліна «Міжнародне право» викладається для здобувачів вищої освіти, що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне право» у здобувачів вищої освіти формуються *компетентності*, визначені освітньою програмою, а саме:

- здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети;
- здатність у різноманітних соціальних ситуаціях ефективно взаємодіяти з людьми в системі міжособистісних відносин, визначати інтереси і мотиви поведінки інших людей, примирювати сторони з протилежними інтересами;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінність громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- знати та розуміти правові засади функціонування держави і основ законодавства України; система забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічності безпеки і порядку, основні принципи її функціонування та взаємодії його складових; основи діяльності та структури сучасних європейських правоохоронних інститутів в умовах інтеграційних процесів;

- застосовувати закони України, що регулює надання правоохоронних послуг, захист прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне право» згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні:

Знати:

1) *здатність на понятійному рівні:* об'єкт, структуру, основні та допоміжні методи дослідження міжнародного права; місце та роль міжнародного права в системі права; роль міжнародного права в регулюванні міжнародних відносин, у зміцненні міжнародного світу і безпеки, у взаємозв'язку міжнародного права з зовнішньою політикою і дипломатією; взаємодію міжнародного права з внутрішньодержавним правом; зміст найбільш важливих і розповсюджених міжнародно-правових доктрин минулого і сучасності;

2) *на фундаментальному рівні:* види суб'єктів міжнародного права, види міжнародно-правової відповідальності, мирні засоби вирішення міжнародних спорів, територіальні проблеми в міжнародному праві; право міжнародних договорів, право міжнародних організацій, дипломатичне і консульське право, права людини і міжнародне право, міжнародне морське право, міжнародне повітряне право, міжнародне космічне право, міжнародне гуманітарне право;

3) *на практично-творчому рівні:* порядок укладання міжнародних договорів, порядок звернення до Європейського суду з прав людини, процедуру видачі осіб, які скоїли суспільно небезпечне діяння.

Вміти:

1) *на репродуктивному рівні:* володіти міжнародно-правовими поняттями і категоріями; використовувати знання з міжнародного права в юридичній практиці;

2) *на алгоритмічному рівні:* використовувати міжнародно-правові процедури захисту прав і свобод людини; давати моральну-правову оцінку діяльності правоохоронних органів України згідно з Загальною декларацією прав людини та інших актів ООН; розуміти важливість впливу міжнародного права на формування світогляду особи;

3) *на евристичному рівні:* швидко і творчо вирішувати поставлені викладачем завдання; вміти логічно мислити, аналізувати, порівнювати, узагальнювати отримані знання;

4) *на творчому рівні:* вишукувати найбільш оптимальні шляхи вирішення практичних завдань та задач з міжнародного права.

Навчально-методичний посібник містить детальний опис змісту кожної теми навчальної дисципліни; ключові поняття та тестові завдання до тем навчальної дисципліни; перелік основної літератури та методичних порад до кожної теми. Посібник рекомендовано використовувати під час підготовки до семінарських занять та для самостійного вивчення дисципліни «Міжнародне право».

Навчально-методичний посібник «Міжнародне право збірник тестових завдань» підготовлено на основі Конституції, законів та підзаконних нормативно - правових актів України, навчальних посібників, підручників, енциклопедичних видань, довідкової літератури. Навчально-методичне видання розраховано на здобувачів вищої освіти, науково - педагогічних працівників, практичних працівників, а також усіх, хто цікавиться проблематикою міжнародного права та нормативного регулювання міжнародно – правових відносин.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Адашис Л. І. Права людини в глобалізованому світі / Л. І. Адашис // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2018. - Спеціальний випуск № 3 : Права людини: методологічний, гносеологічний та онтологічний аспекти. - С. 110-114
2. Андрійченко О. Практика Європейського суду з прав людини у здійсненні правосуддя / О. Андрійченко, О. Чернецька // Підприємництво, господарство і право. - 2019. - № 4. - С. 284-288
3. Андрусишин Б.І. Імплементация національного законодавства до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом: проблеми та перспективи / Б. І. Андрусишин, О. Бучма // Публічне право. - 2019. - № 2. - С. 150-161
4. Андрусів У. Б. Основні аспекти охорони суб'єктивних прав організацій мовлення на міжнародному рівні / У. Б. Андрусів // Часопис Київського університету права. - 2017. - № 4. - С. 174-179
5. Ахтирська Н.М. Консультативний висновок ЄСПЛ як засіб формування єдності судової практики / Н. М. Ахтирська // Судова апеляція. - 2019. - № 2. - С. 77-84
6. Ахтирська Н. М. Новели чинного законодавства щодо екстрадиції: удосконалений механізм та його процесуальне забезпечення / Н. М. Ахтирська // Держава і право. - 2019. - Вип. 84. - С. 132-143
7. Базов О.В. Деякі питання щодо визначення злочину агресії в міжнародному кримінальному праві / О. В. Базов // Публічне право. - 2018. - № 1. - С. 123-133
8. Базов О.В. Поняття та генеза міжнародного кримінального правосуддя / О. В. Базов // Юридична Україна. - 2017. - № 9/10. - С. 69-77

9. Баймуратов М. Міжнародне публічне право і ноосфера: на шляху до створення єдиної аналітичної моделі / М. Баймуратов, В. Ожерельєв // Публічне право. - 2019. - № 1. - С. 120-130
10. Барабаш О. О. Вплив рішень Європейського суду з прав людини на захист прав людини в Україні / О. О. Барабаш // Часопис Київського університету права. - 2018. - № 4. - С. 19-22
11. Барабаш О. О. Права людини в системі дотримання міжнародних стандартів: загальнотеоретичний аналіз / О. О. Барабаш // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2018. - № 4. - С. 29-32
12. Басалик С. А. Проблемні питання міжнародного співробітництва у сфері протидії торгівлі людьми / С. А. Басалик // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2017. - № 3. - С. 222-230
13. Бережний А. А. Укладання та визнання шлюбів за участю громадян України в державах ЄС / А. А. Бережний // Часопис Київського університету права : Київський університет права НАН України. - 2019. - № 1. - С. 305-307
14. Березняк В. С. Злочини міжнародного характеру, що передбачають екстрадицію особи, яка переховується від слідства та суду / В. С. Березняк, В. Д. Людвік // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2017. - № 3. - С. 180-190
15. Біленчук П. Д. Основи міжнародної та регіональної юрисдикції інформаційного права кіберзлочинності / П. Д. Біленчук // Часопис Київського університету права. - 2017. - № 3. - С. 242-246
16. Блажівська Н. До питання про місце рішень Європейського суду з прав людини у національній правовій системі / Н. Блажівська // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 4. - С. 218-222
17. Блажівська Н. Тлумачення поняття майна у практиці Європейського суду з прав людини / Н. Блажівська // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 10. - С. 219-223
18. Блажівська Н. Є. Особливості застосування компенсації та реституції Європейським судом з прав людини з метою захисту права власності / Н. Є. Блажівська // Часопис Київського університету права. - 2017. - № 3. - С. 267-271
19. Богатчук Д. Щодо правової природи принципу добросовісного виконання міжнародних зобов'язань / Д. Богатчук // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 8. - С. 214-217
20. Боняк В.О. Погляд на зміст принципу верховенства права крізь призму практики Європейського суду з прав людини / В. О. Боняк // Практика Європейського суду з прав людини як джерело національного права : матеріали круглого столу (м. Дніпро, 24 листопада 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 6-8

21. Борисов Є. Розвиток міжнародних механізмів відступу держав від власних договірних гуманітарних зобов'язань (XVIII - XX ст.) / Є. Борисов // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 8. - С. 168-172
22. Бостан С. К. З історії інституціоналізації прав людини в умовах збройних конфліктів / С. К. Бостан // Захист прав людини і основоположних свобод як життєво важлива основа всеохоплюючої безпеки в Європі : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 7 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 25-28
23. Возна Д.В. Міжнародні конфлікти та шляхи їх врегулювання / Д. В. Возна // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування : матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 08 грудня 2018 р.). - Дніпро, 2018. - С. 119-120
24. Волощук О. Відвід арбітра в міжнародному комерційному арбітражі / О. Волощук, М. Гетманцев // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 12. - С. 344-350
25. Волощук О.Т. Арбітраж ad hoc: поняття та специфічні риси / О. Т. Волощук, М. О. Гетманцев // Юридична Україна : Юрінком Інтер. - 2019. - № 1/2. - С. 60-68
26. Волощук О. Т. Злочин агресії в міжнародному праві: проблеми процесу розробки та прийняття уніфікованого визначення / О. Т. Волощук // Часопис Київського університету права. - 2017. - № 3. - С. 271-276
27. Гаврилюк О. Проблемні питання застосування практики Європейського суду з прав людини національними судами / О. Гаврилюк // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 4. - С. 223-230
28. Гацка П. У пошуках справедливості жертв міжнародних злочинів: Україна та Міжнародний кримінальний суд : польською мовою / П. Гацка // Вісник кримінального судочинства. - 2018. - № 1. - С. 132-139
29. Гладкова Є.О. Міжнародне співробітництво у протидії наркозлочинності / Є. О. Гладкова // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - Харків, 2017. - Вип. 4. - С. 81-90
30. Гороховська О.В. Генеза розвитку правового інституту морських застав та іпотек (до періоду класичного міжнародного права) / О. В. Гороховська // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування : матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 08 грудня 2018 р.). - Дніпро, 2018. - С. 53-54
31. Грамацький Е. М. Правова кваліфікація у міжнародному приватному праві: проблемні питання / Е. М. Грамацький // Часопис Київського університету права. - 2018. - № 3. - С. 151-155
32. Грачова В. В. Етап зародження багатостороннього антитерористичного співробітництва держав та його роль у формуванні міжнародно-правових основ боротьби з тероризмом / В. В. Грачова // Часопис Київського університету права. - 2018. - № 1. - С. 246-250
33. Грузин В.А. Право на справедливий суд: практика Європейського суду з прав людини щодо України / В. А. Грузин // Актуальні проблеми

державотворення, правотворення та правозастосування : матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 08 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2018. - С. 211-214

34. Гуйван О.П. Сфери міжнародно-правового регулювання інформаційних відносин / О. П. Гуйван // Актуальні дослідження правової та історичної науки : зб. тез доповідей міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Тернопіль, 14 червня 2018 р.). - Тернопіль, 2018. - С. 50-54

35. Гулевська Г.Ю. До питання про норми soft law у міжнародному торгівельному праві / Г. Ю. Гулевська // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування : матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 08 грудня 2018 р.). - Дніпро, 2018. - С. 54-56

36. Денисенко Є.М. Міжнародно-правовий захист цивільного населення під час збройних конфліктів / Є. М. Денисенко // Захист прав людини і основоположних свобод як життєво важлива основа всеохоплюючої безпеки в Європі : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 7 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 230-233

37. Дерев'яга Б.В. Повноваження та діяльність Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй у сфері захисту прав людини / Б. В. Дерев'яга // Захист прав людини і основоположних свобод як життєво важлива основа всеохоплюючої безпеки в Європі : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 7 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 233-235

38. Держипільська А. Притягнення до відповідальності за вчинення злочинів проти людяності як спосіб захисту цінностей, закріплених у Загальній декларації прав людини / А. Держипільська // Право України. - 2018. - № 9. - С. 196-211

39. Деркач А. Стандарти ОБСЄ у сфері правозахисту та їх застосування конституційною юстицією України / А. Деркач // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 9. - С. 160-164

40. Дідик Є.Є. Стандарти захисту прав людини у сфері шлюбно-сімейних зносин: європейський аспект / Дідик Є.Є. // Теоретичні та практичні проблеми застосування норм цивільного, трудового та господарського права в сучасних умовах : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 23 листопада 2018 р.). - Дніпро, 2018. - Ч. 2 : Погляди молодих науковців. - С. 64-66

41. Дудаш Т.І. Практика Європейського суду з прав людини : навч. посіб. / Т. І. Дудаш ; рец.: М. В. Буроменський, М. А. Дамірлі, С. П. Рабінович ; Львівський національний університет імені Івана Франка. - 3-є вид., стер. - Київ : Алерта, 2016. - 488 с.

42. Дудаш Т.І. Практика Європейського суду з прав людини : навч. посіб. / Т. І. Дудаш ; рец.: М. В. Буроменський, М. А. Дамірлі, С. П. Рабінович ; Львівський національний університет імені Івана Франка. - 2-е вид., змін. і доп. - Київ : Алерта, 2014. - 488 с.

43. Єршова А.О. Поняття та сутність міжнародного публічного права / А. О. Єршова // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та

правозастосування : матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 08 грудня 2018 р.). - Дніпро, 2018. - С. 130-131

44. Жовтоніжко Л.М. Міжнародно-правове регулювання культурних прав людини в європейських країнах: стан та перспективи розвитку / Л. М. Жовтоніжко // Захист прав людини і основоположних свобод як життєво важлива основа всеохоплюючої безпеки в Європі : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 7 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 178-180

45. Жушман І.М. Ключові події та тенденції розвитку відносин Україна - НАТО / І. М. Жушман // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування : матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 08 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2018. - С. 375-378

46. Завгородній В.А. Поняття «механізм імплементації рішень Європейського Суду з прав людини»: питання термінологічної визначеності та змістовної наповнюваності / В. А. Завгородній // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. - Северодонецьк, 2018. - Вип. 1. - С. 11-23

47. Завгородній В.А. Правоохоронний аспект впливу практики Страсбурзького суду Ради Європи на національну юридичну діяльність / В. А. Завгородній // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2018. - Спеціальний випуск № 3 : Права людини: методологічний, гносеологічний та онтологічний аспекти. - С. 242-250

48. Задоя К.П. Співробітництво між Україною та міжнародним кримінальним судом під загрозою / К. П. Задоя // Вісник кримінального судочинства. - 2018. - № 2. - С. 146-155

49. Захарова О. В. Міжнародні стандарти та їх вплив на правову охорону суспільної моралі в Україні / О. В. Захарова // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2018. - № 2. - С. 82-87

50. Зубарева А.Є. Історія та кодифікація норм про вплив збройних конфліктів на міжнародні договори / А. Є. Зубарева // Сучасне правотворення: питання теорії та практики : матеріали міжнар. наук.-практ. конф.(м. Дніпро, 3-4 червня 2016 р.). - Дніпро, 2016. - С. 114-116

51. Зубенко В. В. Міжнародне право на захисті прав людини / В. В. Зубенко // Захист прав людини і основоположних свобод як життєво важлива основа всеохоплюючої безпеки в Європі : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 7 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 84-87

52. Искров К. Судебная практика Международного трибунала по морскому праву в спорах между государствами согласно конвенции ООН по морскому праву 1982 года / К. Искров // Підприємництво, господарство і право. - 2019. - № 3. - С. 346-350

53. Іванець О.О. Право на релігійні символи в контексті рішень Європейського суду з прав людини / О. О. Іванець // Міжнародні та

національні правові виміри забезпечення стабільності : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 15-16 квітня 2016 р.). - Львів, 2016. - С. 51-54

54. Іванов А.Г. Процедура встановлення фактів в рамках Ліги Націй / А. Г. Іванов // Актуальні дослідження правової та історичної науки : зб. тез доповідей міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Тернопіль, 14 червня 2018 р.). - Тернопіль, 2018. - С. 33-36

55. Ісакова В. М. Основоположні принципи міжнародного екологічного права / В. М. Ісакова // Часопис Київського університету права. - 2018. - № 4. - С. 236-240

56. Калмикова О.С. Захист права людини на недискримінацію у практиці Європейського суду з прав людини / О. С. Калмикова // Право та інновації. - 2018. - N 4. - С. 90-95

57. Калмикова О.С. Імплементация норм міжнародного права, що забороняють дискримінацію, в національне законодавство України / О. С. Калмикова // Право та інновації. - 2018. - N 3. - С. 138-143

58. Кальян О. С. Генеза міжнародно-правової відповідальності як виду юридичної відповідальності / О. С. Кальян, О. І. Мисак // Держава і право. - 2019. - Вип. 84. - С. 3-14

59. Камінський І.І. Правомірне застосування незбройної сили: концептуальні основи / І. І. Камінський // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. - Сєверодонецьк, 2018. - Вип. 1. - С. 23-32

60. Каношко А.В. Європейський суд з прав людини: зіткнення української та європейської позиції / А. В. Каношко // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування : матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 08 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2018. - С. 229-230

61. Касимова А. Діти в умовах воєнних конфліктів / А. Касимова // Наука і правоохорона. - 2017. - № 4. - С. 272-277

62. Кириченко В. М. Вплив міжнародно-правових актів з прав людини на Конституцію України / В. М. Кириченко, Ю. М. Соколенко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2018. - Спеціальний випуск № 3: Права людини: методологічний, гносеологічний та онтологічний аспекти. - С. 128-131

63. Книш С.В. Фізичні особи як суб'єкти міжнародного публічного права / С. В. Книш // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування : матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 08 грудня 2018 р.). - Дніпро, 2018. - С. 135-136

64. Кобзар Т. С. Співробітництво України у сфері кредитування з міжнародними фінансовими інституціями / Т. С. Кобзар // Актуальні проблеми цивільного, трудового та господарського права: теорія та практика в сучасних умовах : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф (м. Дніпро, 24 листопада 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 38-40

65. Ковальчук І.М. Правова природа інституту Європейського омбудсмена / І. М. Ковальчук // Актуальні дослідження правової та

історичної науки : зб. тез доповідей міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Тернопіль, 14 червня 2018 р.). - Тернопіль, 2018. - С. 36-38

66. Ковбаса М.В. Інтерпретація ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у правових позиціях Європейського суду з прав людини / М. В. Ковбаса // Захист прав людини і основоположних свобод як життєво важлива основа всеохоплюючої безпеки в Європі : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 7 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 242-245

67. Кожушна О.В. «Розумний строк» судового провадження у практиці ЄСПЛ / О. В. Кожушна // Практика Європейського суду з прав людини як джерело національного права : матеріали круглого столу (м. Дніпро, 24 листопада 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 22-24

68. Коломоєць Ю. О. Право на захист власності з погляду практики Європейського суду з прав людини / Ю. О. Коломоєць // Захист прав людини і основоположних свобод як життєво важлива основа всеохоплюючої безпеки в Європі : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 7 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 91-94

69. Кононюк Я. В. Історія виникнення Європейської системи притулку / Я. В. Кононюк // Часопис Київського університету права. - 2018. - № 4. - С. 350-354

70. Конституціоналізація міжнародного права як зовнішній чинник конституціоналізації правових систем країн світу / Н. В. Бочарова // Юридична Україна. - 2018. - № 1/2. - С. 28-34

71. Кончина К. Фрагментація в міжнародному праві: проблема чи неминучість? / К. Кончина // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 12. - С. 355-357

72. Кошель Н.М. Імплементация стандартів Стамбульської конвенції у законодавство України / Н. М. Кошель // Юридична Україна. - 2019. - № 4. - С. 27-36

73. Кресін О.В. Загальні засади проведення миротворчих операцій ООН / О. В. Кресін // Судова апеляція. - 2018. - № 4. - С. 111-124

74. Кресін О.В. Механізми ухвалення рішень ООН у сфері миротворчості / О. В. Кресін // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2018. - № 3. - С. 6-11

75. Кузьменко О. Імплементация міжнародних стандартів у сфері реалізації права громадян на мирні зібрання в Україні / О. Кузьменко, Я. Григоренко // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 10. - С. 166-170

76. Кузьміна І.С. Аналіз статистичних даних звернення громадян до Європейського суду з прав людини / І. С. Кузьміна // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування : матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 08 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2018. - С. 78-81

77. Кулієв А. Правовий зміст та особливості поняття «юрисдикція» в міжнародному морському праві / А. Кулієв, В. Кульбаба // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 10. - С. 224-228

78. Кулько А. В. Міжнародні організації, які забезпечують співробітництво держав річкового басейну Рейну в сфері використання й охорони транскордонних прісних вод / А. В. Кулько // Держава і право. - 2018. - Вип. 79. - С. 251-262

79. Куракін О.М. Міжнародно-правові аспекти регулювання зобов'язань України в сфері взаємної відповідальності особи і держави: сучасний стан та перспективи / О. М. Куракін // Актуальні питання забезпечення публічної безпеки, порядку в сучасних умовах: поліція та суспільство - стратегії розвитку і взаємодії : зб. тез доповідей (м. Маріуполь, 18 травня 2018). - Маріуполь, 2018. - С. 152-156

80. Куркуріна В.І. Особливості відповідальності в сучасному міжнародному праві / В. І. Куркуріна // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування : матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 08 грудня 2018 р.). - Дніпро, 2018. - С. 144-145

81. Кучук А.М. Практика Європейського суду з прав людини у контексті аксіологічного підходу / А. М. Кучук // Практика Європейського суду з прав людини як джерело національного права : матеріали круглого столу (м. Дніпро, 24 листопада 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 12-15

82. Кучук А.М. Неуніверсальність змісту прав людини: загальнотеоретичний аспект / А. М. Кучук // Захист прав людини і основоположних свобод як життєво важлива основа всеохоплюючої безпеки в Європі : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 7 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 36-38

83. Лебедева А. Окремі правові аспекти відповідальності міжнародних організацій за порушення міжнародних зобов'язань / А. Лебедева // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 12. - С. 358-362

84. Лебідь В. П. Механізми взаємодії між неурядовими організаціями та Радою ООН з прав людини / В. П. Лебідь // Часопис Київського університету права : Київський університет права НАН України. - 2019. - № 1. - С. 291-294

85. Легка О.В. Актуальні проблеми впровадження міжнародних стандартів адміністративної відповідальності в національне законодавство України / О. В. Легка // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - Харків, 2017. - Вип. 4. - С. 192-198

86. Легка О.В. Форми закріплення міжнародних стандартів у сфері адміністративної відповідальності / О. В. Легка // Право і безпека: Юриспруденція. Юридична психологія (психологічні науки). - Харків, 2017. - № 4. - С. 52-56

87. Ліщина І. Порушення права власності шляхом скасування остаточних судових рішень: практика Європейського суду з прав людини та сучасний стан проблеми в українській судовій системі / І. Ліщина // Право України. - 2019. - № 7. - С. 184-197

88. Лотюк Д. Сфера застосування статті 8 Європейської конвенції з прав людини: основні позиції ЄСПЛ / Д. Лотюк // Вісник Національної

академії прокуратури України : Проблеми сьогодення. Теорія. Практика. Життя академії. - 2018. - № 1. - С. 101-105

89. Лоцихін О. М. Застосування прецедентної практики Європейського суду з прав людини судами України: гарантування та наближення до європейських стандартів дотримання прав людини / О. М. Лоцихін, С. Б. Погребний, Р. В. Яценко // Часопис Київського університету права. - 2017. - № 3. - С. 259-263

90. Лук'янченко Є. Використання емблеми Червоного Хреста за законодавством України та Норвегії / Є. Лук'янченко, В. Дяченко // Вісник Національної академії прокуратури України : Проблеми сьогодення. Теорія. Практика. Життя академії. - 2018. - № 1. - С. 106-113

91. Манойло К. О. Розмежування правових дефініцій: тероризм, політичний тероризм, агресія, революція, геноцид, анексія, війна / К. О. Манойло // Часопис Київського університету права : Київський університет права НАН України. - 2019. - № 1. - С. 308-311

92. Марчук М.І. Основні правові підходи щодо національних меншин у державах сучасної Європи / М. І. Марчук, М. Ю. Погуца // Захист прав людини і основоположних свобод як життєво важлива основа всеохоплюючої безпеки в Європі : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 7 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 260-262

93. Матіяш О. Нові підходи Гаазької конференції до систематизації норм міжнародного приватного права / О. Матіяш // Підприємництво, господарство і право. - 2019. - № 1. - С. 14-20

94. Межевська Л.В. Відповідність законодавства України міжнародним нормам при укладанні шлюбного договору / Л. В. Межевська // Теоретичні та практичні проблеми застосування норм цивільного, трудового та господарського права в сучасних умовах : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 23 листопада 2018 р.). - Дніпро, 2018. - Ч. 1 : Погляди теоретиків та практиків. - С. 94-95

95. Мельникович Б. А. Необхідність та перспективи доповнення Конвенції ООН з морського права глобальним міжнародним договором із захисту морського середовища за межами національної юрисдикції / Б. А. Мельникович // Держава і право. - 2018. - Вип. 81. - С. 322-332

96. Миркеєв Я. Ю. Розвиток міжнародно-правового регулювання діяльності транснаціональних корпорацій у контексті прав людини / Я. Ю. Миркеєв // Держава і право. - 2018. - Вип. 82. - С. 299-309

97. Михайлів М. Міжнародні договори України про правову допомогу в цивільних справах як джерело правового регулювання спадкування за заповітом у міжнародному приватному праві / М. Михайлів // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 10. - С. 229-233

98. Міжнародне право : словник-довідник / С. М. Перепьолкін, Т. Л. Сироїд, Л. А. Філяніна ; ред. Т. Л. Сироїд ; рец.: М. В. Буроменський, О. В. Київець ; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. - Харків : Юрайт, 2014. - 408 с.

99. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. / Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ ; уклад.: Л. Р. Наливайко, К. В. Степаненко, Є. М. Щербина ; рец.: С. К. Бостан, О. А. Гавриленко, О. Л. Соколенко. - Дніпропетровськ : ДДУВС, 2016. - 188 с.

100. Мінченко О.В. Практика Європейського суду з прав людини в контексті юридичної лінгвістики та аксіології / О. В. Мінченко // Практика Європейського суду з прав людини як джерело національного права : матеріали круглого столу (м. Дніпро, 24 листопада 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 26-28

101. Мінченко О. В. Права людини: універсальність vs. релятивізм / О. В. Мінченко // Захист прав людини і основоположних свобод як життєво важлива основа всеохоплюючої безпеки в Європі : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 7 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 110-112

102. Могілевський В. С. Місцеве самоврядування як об'єкт міжнародно-правового регулювання та предмет багатосторонніх міжнародних міждержавних угод / В. С. Могілевський // Держава і право. - 2018. - Вип. 82. - С. 260-286

103. Мозоль С.А. Міжнародно-правовий аспект забезпечення кримінологічної безпеки / С. А. Мозоль // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - Харків, 2017. - Вип. 4. - С. 125-135

104. Мороз Ю.Г. Аналіз практики Європейського суду з прав людини у справах стосовно гендерної дискримінації / Ю. Г. Мороз // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування : матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 08 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2018. - С. 161-163

105. Мороз Ю.Г. Аналіз практики Європейського суду з прав людини у справах щодо застосування етнічного профайлінгу в діяльності поліції / Ю. Г. Мороз, Т. М. Біденчук // Практика Європейського суду з прав людини як джерело національного права : матеріали круглого столу (м. Дніпро, 24 листопада 2017 р.). - Дніпро, 2017

106. Мороз Ю.Г. Аналіз практики Європейського суду з прав людини у справах щодо забезпечення прав дитини / Ю. Г. Мороз // Захист прав людини і основоположних свобод як життєво важлива основа всеохоплюючої безпеки в Європі : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 7 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 194-196

107. Морозова Я.О. Значення та особливості міжнародного співробітництва в процесі протидії організованій злочинності загальнокримінальної спрямованості / Я. О. Морозова // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. - Сєверодонецьк, 2018. - Вип. 1. - С. 281-290

108. Музика Я.І. Врегулювання спорів в рамках Всесвітньої Митної Організації / Я. І. Музика // Перспективні напрями розвитку сучасної юридичної науки : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кривий Ріг, 29-30 січня 2016 р.). - Кривий Ріг, 2016. - С. 185-188

109. Навроцька Ю. Роль обсягу арбітражного застереження (арбітрабельності) для відкриття арбітражного провадження / Ю. Навроцька // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 12. - С. 52-56

110. Назарова І. В. Принцип добросовісності в міжнародному публічному і міжнародному приватному праві / І. В. Назарова // Часопис Київського університету права. - 2018. - № 2. - С. 326-332

111. Назимко О. Заробітна плата за нормами сучасного міжнародного трудового права / О. Назимко // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 10. - С. 94-98

112. Наливайко О.І. Трансформація змісту приватно-правових та публічно-правових інтересів в умовах глобалізації / О. І. Наливайко, С. В. Солдатенко // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування : матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 08 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2018. - С. 90-94

113. Наливайко Л. Р. Міжнародні стандарти забезпечення права на доступ до правосуддя / Л. Р. Наливайко, І. О. Верба // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2018. - Спеціальний випуск № 3: Права людини: методологічний, гносеологічний та онтологічний аспекти. - С. 13-17

114. Новіков В.В. Імплементация міжнародних стандартів прав людини в національному законодавстві / В. В. Новіков, В. С. Боровікова // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. - Львів, 2018. - Вип. 4. - С. 39-49

115. Овсюк О. М. Мораль і міжнародний захист прав людини / О. М. Овсюк // Часопис Київського університету права. - 2018. - № 2. - С. 307-312

116. Олійник С. Діяльність Комісії міжнародного права ООН щодо міжнародно-правового регулювання реадмісії осіб / С. Олійник // Публічне право. - К., 2018. - № 4. - С. 117-122

117. Орлова О.О. Каткування, нелюдське та таке поведження чи покарання, що принижує людську гідність: розмежування понять / О. О. Орлова // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2017. - № 3. - С. 62-68

118. Отрош В. М. Міжнародно-правове становище Суверенного Мальтійського Ордену після втрати ним у 1798 році територіального суверенітету / В. М. Отрош // Судова апеляція. - 2018. - № 1. - С. 71-80

119. Пащенко Ю.О. Міжнародно-правова відповідальність за невиконання норм міжнародного права в контексті гуманітарного права / Ю. О. Пащенко // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування : матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 08 грудня 2018 р.). - Дніпро, 2018. - С. 163-164

120. Пендюра М.М. Європейська практика судового захисту честі, гідності людини та громадянина / М. М. Пендюра // Практика Європейського суду з прав людини як джерело національного права : матеріали круглого столу (м. Дніпро, 24 листопада 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 37-40

121. Перепьолкін С.М. Європейський поліцейський офіс (ЄВРОПОЛ) / С. М. Перепьолкін // Актуальні питання протидії злочинності в сучасних умовах: вітчизняний та зарубіжний досвід : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 15 березня 2018 р.). - Дніпро, 2018. - С. 290-295
122. Перепьолкін С.М. Класифікація принципів міжнародного митного права / С. М. Перепьолкін // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. - Сєверодонецьк, 2018. - Вип. 1. - С. 198-207
123. Перепьолкін С. М. Феномен Загальної декларації прав людини / С. М. Перепьолкін, Л. М. Жовтоніжко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2018. - Спеціальний випуск № 3 : Права людини: методологічний, гносеологічний та онтологічний аспекти. - С. 43-47
124. Півторак Г. Ф. Міжнародний трибунал з морського права як механізм врегулювання спорів щодо юрисдикції держави прапора / Г. Ф. Півторак // Часопис Київського університету права. - 2017. - № 4. - С. 267-272
125. Плавич В. П. Системне застосування міжнародного права у внутрішньому (національному) правопорядку України / В. П. Плавич // Держава і право. - 2018. - Вип. 82. - С. 235-249
126. Плахотнюк Н. В. Універсальний механізм ООН в сфері боротьби з торгівлею жінками та дітьми / Н. В. Плахотнюк // Часопис Київського університету права. - 2018. - № 1. - С. 251-254
127. Плотнікова В. Стандарти Ради Європи щодо запобігання та протидії домашньому насильству / В. Плотнікова // Вісник Національної академії прокуратури України. - 2018. - № 4/2. - С. 96-109
128. Поклонська О. Міжнародний комерційний арбітраж: від античності до сьогодення / О. Поклонська // Проблемні питання цивільного та трудового права : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 13 квітня 2018 р.). - Дніпро, 2018. - С. 139-143
129. Попко В. Кримінально-правова юрисдикція та її принципи у транснаціональному кримінальному праві / В. Попко // Підприємництво, господарство і право. - 2019. - № 7. - С. 238-247
130. Попко В. Роль Організації Об'єднаних Націй у формуванні транснаціонального кримінального права / В. Попко // Публічне право. - 2019. - № 2. - С. 75-86
131. Попко В. В. Правовий імунітет та принцип недопустимості посилення на офіційне чи посадове становище особи при здійсненні транснаціонального злочину / В. В. Попко // Часопис Київського університету права. - 2018. - № 3. - С. 300-305
132. Попко В. В. Суб'єктна відповідальність у транснаціональному кримінальному праві / В. В. Попко // Держава і право. - 2019. - Вип. 84. - С. 143-169

133. Попко В. В. Формування мінімальних стандартів поведження із засудженими та затриманими у міжнародному кримінальному праві / В. В. Попко // Часопис Київського університету права. - 2018. - № 4. - С. 307-314
134. Савчук К. О. Міжнародні договори SOFA/SOMA: особливості укладення та змісту / К. О. Савчук, І. М. Проценко // Часопис Київського університету права. - 2018. - № 3. - С. 306-310
135. Самбор М. А. Право на мирні зібрання крізь призму рішень Гельсінського документа НБСЄ 1992 року «Виклик часу перемін» / М. А. Самбор // Захист прав людини і основоположних свобод як життєво важлива основа всеохоплюючої безпеки в Європі : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 7 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 133-136
136. Самотуга, А. В. "Lawfare" ("правовійна") як засіб виправдання агресивної війни: генеза поняття / А. В. Самотуга // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2018. - Спеціальний випуск № 3 : Права людини: методологічний, гносеологічний та онтологічний аспекти. - С. 146-152
137. Сироїд Т.Л. Захист жертв тероризму: міжнародно-правовий аспект / Т. Л. Сироїд // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2018. - Спеціальний випуск № 3 : Права людини: методологічний, гносеологічний та онтологічний аспекти. - С. 99-104
138. Солдатенко О.А. Огляд практики Європейського суду з прав людини щодо права на заборону катування, жорстокого поведження і безкарності / О. А. Солдатенко // Практика Європейського суду з прав людини як джерело національного права : матеріали круглого столу (м. Дніпро, 24 листопада 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 55-60
139. Степаненко К.В. Поняття та елементи конвенційного механізму міжнародного захисту прав людини в системі ООН / К. В. Степаненко // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування : матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 08 грудня 2018 р.). - Дніпро, 2018. - С. 76-78
140. Стойко О. М. Чинники успішності миротворчих операцій ООН / О. М. Стойко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2018. - № 4. - С. 25-28
141. Стрельцова Є. Д. Регіоналізація міжнародного права та її наслідки для міжнародно-договірної уніфікації національного законодавства / Є. Д. Стрельцова // Часопис Київського університету права. - 2018. - № 4. - С. 318-324
142. Талдикін О. В. Поняття та класифікація квазідержав / О. В. Талдикін // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2017. - № 1. - С. 110-116
143. Федоров О.М. Формування складу міжнародного суду: участь Ради Безпеки ООН / О. М. Федоров, Д. Ю. Руденко // Актуальні проблеми

державотворення, правотворення та правозастосування : матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 08 грудня 2018 р.). - Дніпро, 2018. - С. 185-186

144. Фоменко А. Є. Гельсінський документ 1992 року «Виклик часу перемін» як програма дій для подальшого розвитку демократії в Європі / А. Є. Фоменко // Захист прав людини і основоположних свобод як життєво важлива основа всеохоплюючої безпеки в Європі : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 7 грудня 2017 р.). - Дніпро, 2017. - С. 12-15

145. Хостюк І. В. Ретроспектива формування міжнародно-правового статусу постійних членів Ради Безпеки ООН / І. В. Хостюк // Часопис Київського університету права. - 2018. - № 4. - С. 336-340

146. Худиева Ф. Содержание самообороны государств в современном международном праве / Ф. Худиева // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 6. - С. 343-346

147. Чарнадчук Т. Трансформація транскордонного співробітництва у міжрегіональне: окремі правові аспекти / Т. Чарнадчук, Н. Волченко // Публічне право. - 2018. - № 3. - С. 107-114

148. Чігер В. Сучасні міжнародно-правові проблеми правового регулювання арктичного регіону / В. Чігер // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 12. - С. 363-365

149. Чуєнко В.І. Принципи міжнародно-правового статусу біженців / В. І. Чуєнко // Право та інновації. - 2018. - № 2. - С. 111-119

150. Юніна М.П. Практика Європейського суду з прав людини щодо права на компенсацію моральної шкоди / М. П. Юніна, Ю.Б. Яшан // Теоретичні та практичні проблеми застосування норм цивільного, трудового та господарського права в сучасних умовах: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 23 листопада 2018 р.). - Дніпро, 2018. - Ч. 1 : Погляди теоретиків та практиків. - С. 88-89

151. Яковенко А.В. Особливості розгляду Європейським судом справ щодо невиконання судових рішень в Україні / А. В. Яковенко // Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 17-18 червня 2016 р.). - Львів, 2016. - С. 99-101

152. Яцишин М. Ю. «Інтернет речей» в системі міжнародно-правової протидії кіберзлочинності / М. Ю. Яцишин // Держава і право. - 2018. - Вип. 82. - С. 287-299

1. МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Тестові завдання з навчальної дисципліни «Міжнародне право» покликані перевірити рівень засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу і полегшити підготовку до семінарських та практичних занять, контрольних робіт та заліку. Згідно з робочою програмою навчальної дисципліни тестові завдання розбиті на 8 тем, які охоплюють основні підгалузі та інститути міжнародного права. До окремої теми пропонується двадцять тестових завдань, кожне з яких складається з одного питання і п'яти можливих варіантів відповіді, де один – правильний. Вірна відповідь оцінюється в один бал.

Вирішення тестових завдань потребує ретельного вивчення навчальних посібників, підручників, а також текстів відповідних міжнародно-правових договорів та практики міжнародних судових органів. Здобувачі вищої освіти можуть використовувати тести для самоконтролю при перевірці ґрунтовності набутих знань, а також як одну із форм поточного контролю, який здійснюється викладачем позавершенні вивчення кожної теми із міжнародного права.

2. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З ТЕМ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ « МІЖНАРОДНЕ ПРАВО »:

ТЕМА 1. «ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА»

Міжнародні відносини, їх класифікація за видами об'єкта співробітництва, кола суб'єктів співробітництва, територіальних ознаках, способам регулювання. Людство як основний актор міжнародних відносин.

Міжнародні міждержавні відносини, їх особливості, місце в системі міжнародних відносин. Поняття глобального правового простору, міжнародного співтовариства. Предмет міжнародного права.

Співвідношення понять «міжнародне право» і «міжнародні відносини», взаємозв'язок і взаємозалежність обох систем, концепція *примата міжнародного права*.

Міжнародна система, її компоненти; міжнародно-правова система, її компоненти. Поняття міжнародної нормативної системи; класифікація норм, що регулюють міжнародні відносини. Концепція «м'якого права».

Міжнародне – міждержавне – право як частина міжнародної нормативної системи. Міжнародне право як особлива нормативна система: особливості суб'єктів міжнародних – міждержавних – відносин, наявність

політичного фактора в оцінці кола суб'єктів; особливості правотворчого процесу, примуси і забезпечення міжнародного правопорядку.

Категорія «сучасного міжнародного права», особливості міжнародного права другої половини ХХ в., тенденції розвитку міжнародних відносин і міжнародного права в ХХІ в.

Структура нормативної системи міжнародного права. Концепція ієрархії норм у формуванні системи. *Загальні принципи* глобальної нормативної системи, їх значення. *Основні принципи міжнародного права* як норми, що очолюють міжнародну юридичну систему і визначають правомірність вхідних у неї норм інших рівнів. *Спеціальні принципи галузей*, що складають систему міжнародного права. Поняття галузі і складових її інститутів міжнародного права, співвідношення всіх рівнів норм, значення усіх видів принципів для забезпечення єдності системи в цілому.

Поняття універсальної норми, регіональної норми, локальної (партикулярної) норми. Прогалини в правовому регулюванні, способи їхньої ліквідації. Односторонні акти держав і їх правові наслідки.

Система основних принципів міжнародного права як новітня галузь сучасного міжнародного права; її ознаки – єдність об'єкта, обумовленого інтересами захисту основних цінностей світової цивілізації і відповідних їм стратегічних інтересів держав; єдність суб'єкта, що представляє собою співтовариство держав і всю систему суб'єктів міжнародного права; специфіка правотворчого процесу, що здійснюється через створення універсальних договорів і звичаїв; специфіка забезпечення і дотримання вимог основних принципів як особливих узагальнюючих, керівних норм системи міжнародного права.

Особливе положення галузі основних принципів міжнародного права в системі міжнародного права, пріоритетне положення. Закріплення принципів міжнародного права в Статуті ООН як важливий етап формування галузі. Розвиток галузі і новітні принципи галузі.

Відмінність норм, що закріплюють основні принципи права, від інших норм системи.

Віденська Конвенція 1969 р. про ознаки норм, що містять імперативні норми міжнародного права.

Класифікація основних принципів галузі за: часом їх виникнення – до прийняття статуту ООН, статутні, після прийняття Статуту ООН; характеру об'єкта захисту – захисні, що забезпечують ненасильницький, без'ядерний і безпечний світ і мирне співробітництво держав; місцеві в системі принципів – функціональні й особливі; що захищають суверенітет держави.

Рада Безпеки ООН як гарант дотримання основних принципів міжнародного права.

Правовий зміст основних принципів міжнародного права: час виникнення, джерела, коло суб'єктів, об'єкт захисту, права та обов'язки членів співтовариства, діяння, що порушують встановлення принципу, санкції за порушення принципу.

Ключові поняття: «анексія» (в сучасному міжнародному праві), «делімітація», «демаркація», «естопель», «імплементация», «конкордат», «міжнародне право», «предмет міжнародного права», «норма міжнародного права», «нунцій», «об'єкт міжнародно-правових відносин», «основні принципи міжнародного права», «принцип невтручання у внутрішні справи держав», «принцип рівності і самовизначення народів», «принцип розв'язання міжнародних спорів мирними засобами», «принцип співробітництва держав», «принцип суверенної рівності держав», «принцип сумлінного виконання прийнятих на себе зобов'язань з міжнародного права», «принцип утримання у міжнародних відносинах від погрози силою або її застосування», «система міжнародного права», «трансформація норми», «цессія».

Тестові завдання до Теми 1

1. Яке поняття характеризується наведеним визначенням: *“система юридичних норм, які регулюють міжнародні відносини з метою забезпечення миру, прав людини і співробітництва, це рішення і правові засоби їх застосування, прийняті повноваженими суб'єктами для реалізації спільних інтересів”* –

- а) міжнародне приватне право;
- б) міжнародне право;
- в) система міжнародного права;
- г) система міжнародного приватного права;
- д) предмет міжнародного права.

2. Предметом міжнародно-правового регулювання є:

- а) договірні міжнародно-правові норми;
- б) звичаєві міжнародно-правові норми;
- в) міжнародні відносини;
- г) внутрішньодержавні відносини;
- д) міжнародні і внутрішньодержавні відносини.

3. Для визначення сукупності норм *“міжнародного права”*, на етапі його зародження, було обрано термін:

- а) *droit international*;
- б) *international law*;
- в) *jus gentium*;
- г) *jus universum*;
- д) *jus inter gentes*.

4. Терміну *“міжнародне право”* відповідає аналогічний за змістом термін:

- а) право миру і співробітництва;

- б) міжнародний правопорядок;
- в) міжнародне публічне право;
- г) міжнародне законодавство;
- д) міжнародне приватне право.

5. *Сфера дії міжнародного права включає наступні аспекти:*

- а) суб'єктний;
- б) об'єктний;
- в) просторовий;
- г) релігійний;
- д) вірні відповіді а), б), в).

6. *“Батьком міжнародного права” вважають видатного голландського мислителя:*

- а) Р. Зьоча, за працю “Дослідження права між народами”;
- б) І. Бенґама, за працю “Міжнародне право”;
- в) А. Джентілі, за працю “Про право миру, а не війни”;
- г) Г. Гроція, за працю “Про право війни та миру”;
- д) Ф. Вітторія, за працю “Nev jus inter gentes”.

7. *Яке поняття характеризується наведеним визначенням: “порядок розташування принципів і норм у логічній послідовності або за предметом регулювання”*

- а) система міжнародного права;
- б) предмет міжнародного права;
- в) міжнародне приватне право;
- г) правова система міжнародного права;
- д) міжнародне публічне право.

8. *Яке поняття характеризується наведеним визначенням: “норма, що приймається і визнається міжнародним співтовариством держав у цілому як норма, відхилення від якої неприпустиме і яка може бути змінена тільки наступною нормою загального міжнародного права, що має такий же характер”:*

- а) міжнародно-правова норма;
- б) диспозитивна норма міжнародного права;
- в) jus gentium;
- г) jus cogens;
- д) jus inter gentes.

9. *Імперативні норми міжнародного права вперше одержали офіційне, універсальне та юридичне визнання в міжнародному договорі універсального характеру:*

- а) Статуті ООН;

- б) Віденській конвенції про право міжнародних договорів;
- в) Статуті Міжнародного суду ООН;
- г) Віденській конвенції про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями;
- д) Декларації про обов'язковий характер міжнародного права.

10. Головними системоутворюючими засадами системи сучасного міжнародного права є:

- а) двосторонні норми міжнародного права;
- б) багатосторонні норми міжнародного права;
- в) загальні принципи права, визнані цивілізованими націями;
- г) рішення міжнародних судових органів;
- д) основні принципи міжнародного права.

11. Найбільш повний перелік нині визнаних основних принципів міжнародного права міститься у:

- а) Статуті ООН;
- б) Декларації про принципи міжнародного права;
- в) Статуті Міжнародного суду ООН;
- г) Заключному акті Наради з питань безпеки та співробітництва в Європі;
- д) всі відповіді є вірними.

12. Перелік джерел міжнародного права закріплено:

- а) ст. 38 Статуту Міжнародного суду ООН;
- б) ст. 38 Статуту ООН;
- в) ст. 38 Віденської конвенції про право міжнародних договорів;
- г) ст. 38 Статуту Ради Європи;
- д) ст. 38 Статуту Європейського суду з прав людини.

13. У міжнародному праві як допоміжний засіб для визначення правових норм можуть використовуватися:

- а) судові рішення і доктрини найбільш кваліфікованих спеціалістів з публічного права різних націй;
- б) міжнародні угоди;
- в) міжнародні звичаї;
- г) відповіді б) та в);
- д) національне законодавство держав.

14. Визначте види міжнародних конвенцій, що згадуються в ч. 1. ст. 38 Статуту Міжнародного суду ООН:

- а) як загальні, так і спеціальні;
- б) універсальні і регіональні;
- в) двосторонні та багатосторонні;

- г) міждержавні, міжурядові та міжвідомчі;
- д) вірні відповіді а), б), в) та г).

15. Відповідно до ч. 2 ст. 38 Статуту Міжнародного суду ООН, якщо сторони у справі згодні, то Суд може розглядати справу...

- а) *pacta sunt servanda*;
- б) *rebus sic stantibus*;
- в) *de jure*;
- г) *ex aequo et bono*;
- д) *mutatis mutandis*.

16. *Стаття 59 Статуту Міжнародного суду ООН містить наступні положення:*

- а) Рішення Суду обов'язкове лише для сторін, що беруть участь у справі і лише по цій справі;
- б) Рішення Суду є обов'язковим до виконання для всіх держав – членів ООН;
- в) Рішення Суду обов'язкове для всіх суб'єктів міжнародного права;
- г) Рішення Суду обов'язкове до виконання, якщо його затвердить Рада Безпеки ООН;
- д) Рішення Суду обов'язкове для сторін, що беруть участь у справі, якщо за нього проголосувало не менше 2/3 від складу Суду.

17. *Визначте вид принципів права, які відповідно до п. с) ч. 1. ст. 38 Статуту Міжнародного суду ООН визнаються одним із джерел міжнародного права:*

- а) основні принципи міжнародного права;
- б) принципи Статуту ООН;
- в) загальні принципи права, визнані цивілізованими націями;
- г) принципи миру та співробітництва;
- д) загальновизнані принципи міжнародного права.

18. *В Декларації про принципи міжнародного права стосовно дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН від 24 жовтня 1970 р. закріплено...*

- а) 15 основних принципів міжнародного права;
- б) 13 основних принципів міжнародного права;
- в) 10 основних принципів міжнародного права;
- г) 7 основних принципів міжнародного права;
- д) 5 основних принципів міжнародного права.

19. *Термін “*opinio juris*” у перекладі означає:*

- а) визнання правила поведінки як норми права;
- б) договорів треба дотримуватися;

- в) загальні принципи права;
- г) сила закону;
- д) міжнародна звичаєвість.

20. *Концепція міжнародного права, згідно з якою у будь-якої суверенної держави як учасника міжнародних відносин існує певний ряд зобов'язань перед міжнародним співтовариством у цілому, що мають універсальний характер, і в забезпеченні яких зацікавлена кожна держава, має назву...*

- а) soft law;
- б) opinio juris;
- в) jus gentium;
- г) jus cogens;
- д) erga omnes.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ДАНОЇ ТЕМИ

Під час вивчення положень цієї теми особливу увагу слід звернути на особливості системи міжнародного права, співвідношень Співвідношення понять «міжнародне право» і «міжнародні відносини», взаємозв'язок і взаємозалежність обох систем, концепція *примата міжнародного права*, а також особливе положення галузі основних принципів міжнародного права в системі міжнародного права, пріоритетне положення. Закріплення принципів міжнародного права в Статуті ООН як важливий етап формування галузі. Розвиток галузі і новітні принципи галузі. Важливо також, з'ясувати відмінність норм, що закріплюють основні принципи права, від інших норм системи.

ТЕМА 2. «СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА»

Поняття і види суб'єктів, їх класифікація, критерії класифікації, політико-історична обумовленість появи окремих видів суб'єктів. Джерела галузі. Основні інститути.

Держави як основні суб'єкти міжнародного права, юридична природа їх правосуб'єктності, обумовленість первинного характеру держави як суб'єкта міжнародного права. Обсяг правосуб'єктності держави.

Основні ознаки правосуб'єктності держави. Концепція «малих» держав, її розвиток у практиці ООН.

Міжнародна правосуб'єктність суб'єктів федерації, її юридична природа, обсяг.

Правосуб'єктність «співдружностей» – Британська співдружність націй, Співдружність Незалежних Держав і ін.

Правовий статус нейтральних держав; види нейтралітету, гарантований і примусовий нейтралітет.

Проблема правосуб'єктності народів і націй, у тому числі незалежних держав, що борються за створення, проти колоніального гніта. Правовий зміст поняття «народ чи нація, що знаходиться в колоніальній залежності». Юридична природа правосуб'єктності, що самовизначається відповідно до міжнародного права нації чи народу, обмеження її обсягу внаслідок особливих прав, наданих таким суб'єктам.

Концепції правосуб'єктності індивіда і його міжнародних організацій у міжнародному праві. Особливості дієздатності суб'єкта міжнародного права; способи захисту прав суб'єкта в міжнародному праві. Поняття світового цивільного суспільства, статус індивіда як актора міжнародного глобального суспільства.

Інститут визнання в міжнародному праві. Розвиток інституту, конститутивна і декларативна концепції реалізації визнання. Відповідність визнання вимогам основних принципів міжнародного права – співробітництва, рівноправності, поваги державного суверенітету, поваги прав і основних свобод людини й ін. Випадки визнання (види і форми), правові наслідки.

Визнання держав, міжнародних організацій, інших суб'єктів міжнародного права. Способи визнання.

Проблема встановлення відносин з урядами, що прийшли до влади неконституційним шляхом.

Концепція конституитету державної влади, концепція «tabularasa» (чистого листа), її критика.

Інститут правонаступництва в міжнародному праві. Правонаступництво держав: юридичні факти, що сприяють застосування інституту правонаступництва; їх міжнародно-правовий і внутрішньодержавний характер. Правонаступництво при поділі чи об'єднанні держав, обміні чи передачі території, при соціальних революціях.

Об'єкти правонаступництва: територія, кордони, природні ресурси, населення, державна власність, державні борги, включаючи розміщені за кордоном, державні архіви, культурні цінності, «місце» – членство в міжнародних організаціях, міжнародних договорах.

Міжнародно-правове регулювання відносин у зв'язку з правонаступництвом: Віденська конвенція про правонаступництво держав що стосуються міжнародних договорів 1978 р., Віденська конвенція про правонаступництво держав що стосуються державної власності, державних архівів і державних боргів 1983 р.

Проблеми правонаступництва в практиці міжнародних міждержавних організацій.

Ключові поняття: «міжнародне визнання уряду», «міжнародно-правове визнання», «міжнародно-правове визнання держави», «нунцій», « правонаступництво в міжнародному праві», « правосуб'єктність

державоподібних утворень», «правосуб'єктність міжнародних організацій», «суб'єкт міжнародного права», «суверенітет».

Тестові завдання до Теми 2.

1. *Головними суб'єктами міжнародного права є:*

- а) міжнародні міжурядові організації;
- б) фізичні особи;
- в) міжнародні неурядові організації;
- г) держави;
- д) державоподібні утворення.

2. *Міжнародна правосуб'єктність буває наступних видів:*

- а) правоздатна;
- б) дієздатна;
- в) деліктоздатна;
- г) загальна, галузева, спеціальна;
- д) відповіді а), б) та в).

3. *До первинних суб'єктів міжнародного права належать:*

- а) держави;
- б) народи і нації, що ведуть боротьбу за свою незалежність;
- в) міжнародні організації;
- г) фізичні особи;
- д) вірні відповіді а) та б).

4. *Державоподібні утворення як суб'єкти міжнародного права належать до:*

- а) первинних суб'єктів міжнародного права;
- б) похідних суб'єктів міжнародного права;
- в) основних суб'єктів міжнародного права;
- г) головних суб'єктів міжнародного права;
- д) універсальних суб'єктів міжнародного права.

5. *На сучасному етапі розвитку міжнародного права до державоподібних утворень належать:*

- а) Святий престол;
- б) Монако;
- в) Мальтійський орден;
- г) всі відповіді правильні;
- д) відповіді а) та в).

6. *Визначте, для якої теорії визнання властива ця характеристика: “акт визнання іншими державами створює нову державу, породжує і забезпечує її міжнародну правосуб’єктність”:*

- а) декларативна теорія;
- б) теорія континуїтету;
- в) конститутивна теорія;
- г) дуалістична теорія;
- д) моністична теорія.

7. *Визначте, для якої теорії визнання властива ця характеристика: “держава стає суб’єктом міжнародного права в результаті самого факту свого утворення, незалежно від визнання будь-ким, а визнання лише констатує даний факт”:*

- а) моністична теорія;
- б) конститутивна теорія;
- в) теорія континуїтету;
- г) дуалістична теорія;
- д) декларативна теорія.

8. *Яке визнання держави не може бути умовним і не може бути скасованим або відкликаним:*

- а) ад хок;
- б) де-факто;
- в) де-юре;
- г) відповіді б) та в);
- д) визнання з боку міжнародної організації?

9. *Україну як суб’єкта міжнародного права почали визнавати:*

- а) після проголошення результатів всенародного референдуму, що проводився 1 грудня 1991 р.;
- б) після прийняття Декларації про державний суверенітет від 16 липня 1990 р.;
- в) після прийняття Акта проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р.;
- г) після прийняття Конституції України;
- д) після набрання чинності Закону України “Про чинність міжнародних договорів на території України” від 10 грудня 1991 р.

10. *Відповідно до п. 4 ст. 106 Конституції України рішення про визнання іноземних держав приймає...*

- а) Верховна Рада України;
- б) Президент України;
- в) Прем’єр Міністр України;

- г) Міністр закордонних справ України;
- д) правильні відповіді а), б), в) та г).

11. Першими державами, що визнали Україну як самостійного суб'єкта міжнародного права були...

- а) Польща і Канада;
- б) Російська Федерація та Республіка Білорусь;
- в) Сполучені Штати Америки і Великобританія;
- г) Французька Республіка і Федеративна Республіка Німеччина;
- д) вірні відповіді а); б); в); г).

12. Відповідно до статей Віденських конвенцій про правонаступництво держав 1978 р. та 1983 р., під правонаступництвом держав слід розуміти...

- а) перехід прав і обов'язків від держави попередниці до держави наступниці;
- б) заміну однієї держави іншою при несенні відповідальності за міжнародні стосунки будь-якої території;
- в) справедливий розподіл прав і обов'язків держави попередниці між усіма державами наступницями;
- г) фактичний перехід відповідальності від держави, що припинила існування, до новоутвореної держави;
- д) правильні відповіді а), б), в) та г).

13. Віденські конвенції про правонаступництво держав 1978 р. та 1983 р. стосуються таких об'єктів:

- а) договорів та державної власності;
- б) державної території та членства в міжнародних організацій;
- в) державних архівів і державних боргів;
- г) усі відповіді правильні;
- д) відповіді а) та в).

14. Визначте акт законодавства України, у ст. 7 якого закріплено наступне положення: «Україна є правонаступником прав та обов'язків за міжнародними договорами Союзу РСР, які не суперечать Конституції України та інтересам республіки».

- а) Декларація «Про державний суверенітет» 1990 р.;
- б) Закон України «Про дію міжнародних договорів на території України» 1991 р.;
- в) Закон України «Про правонаступництво України» 1991 р.;
- г) Конституція України 1996 р.;
- д) Закон України «Про міжнародні договори України» 2004 р.

15. Згідно з Договором про правонаступництво щодо зовнішнього державного боргу і активів Союзу РСР від 4 грудня 1991 р. частка України у загальній сумі боргу та активів у відсотках дорівнює:

- а) 61,34;
- б) 34,17;
- в) 28,13;
- г) 16,37;
- д) 4,13.

16. Відповідно до статей Віденських конвенцій про правонаступництво держав 1978 р. та 1983 р., під правонаступництвом держав слід розуміти...

- а) перехід прав і обов'язків від держави попередниці до держави наступниці;
- б) заміну однієї держави іншою при несенні відповідальності за міжнародні стосунки будь-якої території;
- в) справедливий розподіл прав і обов'язків держави попередниці між усіма державами наступницями;
- г) фактичний перехід відповідальності від держави, що припинила існування, до новоутвореної держави;
- д) правильні відповіді, а), б), в) та г).

17. Віденські конвенції про правонаступництво держав 1978 р. та 1983 р. стосуються таких об'єктів:

- а) договорів та державної власності;
- б) державної території та членства в міжнародних організацій;
- в) державних архівів і державних боргів;
- г) усі відповіді правильні;
- д) відповіді, а) та в).

18. Визначте акт законодавства України, у ст. 7 якого закріплено наступне положення: «Україна є правонаступником прав та обов'язків за міжнародними договорами Союзу РСР, які не суперечать Конституції України та інтересам республіки».

- а) Декларація «Про державний суверенітет» 1990 р.;
- б) Закон України «Про дію міжнародних договорів на території України» 1991 р.;
- в) Закон України «Про правонаступництво України» 1991 р.;
- г) Конституція України 1996 р.;
- д) Закон України «Про міжнародні договори України» 2004 р.

19. Згідно з Договором про правонаступництво щодо зовнішнього державного боргу і активів Союзу РСР від 4 грудня 1991 р. частка України у загальній сумі боргу та активів у відсотках дорівнює:

- а) 61,34;

- б) 34,17;
- в) 28,13;
- г) 16,37;
- д) 4,13.

20. Після припинення існування СРСП переважне право постійного членства СРСП в ООН, в тому числі постійне членство в Раді Безпеки ООН та інших міжнародних організацій було надано...

- а) Україні;
- б) Російській Федерації;
- в) Співдружності Незалежних Держав;
- г) Республіці Білорусь;
- д) не надавалось жодному суб'єкту міжнародного права.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ДАНОЇ ТЕМИ

Під час вивчення положень цієї теми особливу увагу слід звернути на концепції правосуб'єктності індивіда і міжурядових організацій у міжнародному праві, особливості дієздатності суб'єкта міжнародного права; способи захисту прав суб'єкта в міжнародному праві, поняття світового цивільного суспільства, статус індивіда як актора міжнародного глобального суспільства.

ТЕМА 3. «ПРАВО МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ»

Галузь права міжнародних договорів у системі міжнародного права. Основні принципи, найбільше тісно пов'язані з галуззю, спеціальні принципи галузі.

Джерела галузі – універсальні Віденські конвенції 1969 і 1986 р., що кодифікують право міжнародних договорів, які укладаються суб'єктами міжнародного права, інші види джерел.

Основні інститути галузі: інститут участі в міжнародних договорах, інститут повноважень, інститут прийняття тексту договору, інститут парафування, інститут підписання, інститут ратифікації, застереження, депозитарію, реєстрації, денонсації й ін.

Міжнародний договір як основна правова форма співробітництва держав.

Поняття і види міжнародного договору. Юридична природа міжнародного договору; суб'єкти договору; «треті» держави. Способи узгодження політичної волі держав і досягнення згоди на обов'язковість положення договору.

Стадії прийняття міжнародного договору; їх юридичне закріплення в договорах і звичаях, регламентах міжнародних конференцій, статутах міжнародних організацій.

Парафування, підписання, його види, правові наслідки.

Інститут автентичності, встановлення автентичності міжнародного договору як особлива стадія узгодження його тексту.

Ратифікація, її міжнародно-правовий і національний елементи. Інші способи вираження згоди суб'єкта міжнародного права на обов'язковість для нього положень договору.

Інститут односторонніх актів учасників, у першу чергу – держав, у процесі прийняття тексту договору та його дій. Застереження, заяви, виправлення. Правові наслідки таких дій для учасників договору.

Інститут тлумачення договорів, органи тлумачення. Види тлумачення – офіційне, неофіційне, історичне, логічне, автентичне ітн.

Інститут реєстрації і депонування договорів. Статус депозитарію.

Призупинення, припинення дії договорів. Денонсація та анулювання. Корінна зміна обставин, виникнення нової імперативної норми міжнародного права.

Вплив війни на міжнародні договори. Відновлення дії договорів після закінчення війни. Мирні договори як особливий вид договорів.

Ключові поняття: «анулювання договору», «встановлення автентичності», «денонсація», «дійсність», «дія», «новація», «парафування», «підписання *ad referendum*», «право міжнародних договорів», «приєднання до договору», «ратифікація», «реєстрація», «скасування міжнародного договору», «сторони в міжнародному договорі».

Тестові завдання до Теми 3.

1. Галузь міжнародного права, яку становить система правових норм, що регулюють відносини суб'єктів міжнародного права із приводу укладення, дії, зміни, скасування та дійсності міжнародних договорів – це:

- а) право зовнішніх договорів;
- б) право договорів міжнародних організацій;
- в) право міжнародних договорів;
- г) міжнародне договірне право України;
- д) право міжнародних домовленостей.

*2. Принцип *pacta sunt servanda* означає:*

- а) право на припинення дії міжнародного договору;
- б) право на денонсацію міжнародного договору;
- в) обов'язок промудльгації міжнародного договору;
- г) обов'язок дотримуватися договорів;
- д) право односторонньої відмови від участі в договорі.

3. Денонсація договору – це:

- а) одностороння відмова від виконання договору;
- б) припинення дії договору на умовах, передбачених у тексті договору;
- в) припинення договору внаслідок небажання сторін виконувати свої обов'язки;
- г) припинення дії договору внаслідок порушення умов договору одним з учасників;
- д) установлення автентичності тексту договору.

4. Пролонгація – це:

- а) реєстрація строкового договору;
- б) затвердження строкового договору в разі виконання сторонами його умов після дати припинення його дії;
- в) продовження строкового договору в разі виконання сторонами його умов після дати припинення його дії;
- г) припинення дії договору;
- д) одностороння відмова від виконання окремих положень договору.

5. Депозитарій договору – це:

- а) особа, яка зберігає основний текст договору;
- б) фізична особа;
- в) президент держави;
- г) держава, яка не бере участі в договорі;
- д) дестинатор договору.

6. Ратифікація договору – це:

- а) реєстрація строкового договору;
- б) затвердження договору;
- в) затвердження договору вищим законодавчим органом держави;
- г) припинення дії договору;
- д) спосіб установлення автентичності тексту договору.

7. Парафування договору – це:

- а) затвердження договору;
- б) підписання договору;
- в) посторінкове/ постатейне підписання договору;
- г) припинення дії договору;
- д) перегляд положень чинного договору.

8. Віденську конвенцію про право міжнародних договорів було прийнято в ...

- а) 1945 р.;
- б) 1948 р.;
- в) 1966 р.;

- г) 1969 р.;
- д) 1986 р.

9. Знайдіть неправильну відповідь. До основних джерел права міжнародних договорів належать:

- а) Віденська конвенція про право міжнародних договорів;
- б) Віденська конвенція про право договорів між державами й міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями;
- в) Віденська конвенція про порядок і процедуру укладення міжнародних договорів;
- г) Віденська конвенція про право договорів між державами й державоподібними утвореннями або між державоподібними утвореннями;
- д) відповіді в) та г).

10. Основоположним принципом права міжнародних договорів є:

- а) принцип *mutatis mutandis*;
- б) принцип *opinio juris sive necessatis*;
- в) принцип *jus gentium*;
- г) принцип *jus universum*;
- д) принцип *pacta sunt servanda*.

11. До підстав припинення дії міжнародного договору належить:

- а) оптація;
- б) денонсація;
- в) економічна блокада держави;
- г) ратифікація;
- д) принцип *pacta sunt servanda*.

12. Віденську конвенцію про право договорів між державами й міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями було прийнято в ...

- а) 1969 р.;
- б) 1978 р.;
- в) 1983 р.;
- г) 1986 р.;
- д) 1996 р.

13. Анулювання міжнародного договору – це:

- а) розірвання договору;
- б) припинення дії договору;
- в) одностороннє припинення договору в разі неналежного виконання однією зі сторін;
- г) затвердження договору;
- д) скасування положень договору, що не відповідають нормам *jus cogens*.

14. Промульгація договору – це:

- а) опублікування договору на національному рівні;
- б) установлення автентичності тексту договору;
- в) опублікування договору Генеральним секретарем ООН;
- г) посторінкове/постатейне підписання договору депозитарієм;
- д) одностороннє припинення договору в разі неналежного виконання однією з сторін.

15. Порядок укладання, виконання і денонсації міжнародних договорів України визначено:

- а) Законом України “Про дію міжнародних договорів на території України” від 10 грудня 1991 р.;
- б) Законом України “Про міжнародні договори України” від 22 грудня 1993 р.;
- в) відповіді а) і б);
- г) Законом України “Про договори з іноземними державами” від 24 серпня 2005 р.;
- д) Законом України “Про міжнародні договори України” від 29 червня 2004 р.

16. Оберіть правильну відповідь. Одностороння заява в будь-якому формулюванні і під будь-якою назвою, зроблена державою при підписанні, ратифікації, прийнятті чи затвердженні договору або приєднанні до нього, за допомогою якої вона бажає виключити або змінити юридичну дію певних положень договору в їхньому застосуванні до цієї держави має назву...

- а) агреман;
- б) повноваження;
- в) екзекватура;
- г) застереження;
- д) зауваження.

17. Оберіть правильну відповідь. Встановлення автентичності тексту міжнародного договору може бути здійснене...

- а) у результаті застосування такої процедури, яку може бути передбачено в цьому тексті або погоджено між державами, що беруть участь у його складенні;
- б) шляхом підписання;
- в) шляхом підписання ad referendum;
- г) шляхом парафування представниками цих держав тексту договору або заключного акта конференції, який містить цей текст;
- д) правильні відповіді, а), б), в) і г).

18. *Оберіть правильну відповідь. Дії щодо підготовки тексту міжнародного договору, його прийняття, встановлення його автентичності, підписання міжнародного договору та надання згоди на його обов'язковість для України, є складовими процедури...*

- а) укладення міжнародного договору України;
- б) промульгації міжнародного договору України;
- в) денонсації міжнародного договору України;
- г) парафування міжнародного договору України;
- д) правильні відповіді, а), б), в) і г).

19. *Відповідно до ч. 1 ст. 9 Конституції України, частиною національного законодавства України є...*

- а) чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;
- б) чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Президентом України;
- в) чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Прем'єр-міністром України;
- г) чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Міністром закордонних справ України;
- д) правильні відповіді, а), б), в) і г).

20. *Порядок укладання, виконання і денонсації міжнародних договорів України визначено:*

- а) Законом України «Про дію міжнародних договорів на території України» від 10 грудня 1991 р.;
- б) Законом України «Про міжнародні договори України» від 22 грудня 1993 р.;
- в) відповіді, а) і б);
- г) Законом України «Про договори з іноземними державами» від 24 серпня 2005 р.;
- д) Законом України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ДАНОЇ ТЕМИ

Під час вивчення положень цієї теми особливу увагу слід звернути на основні інститути галузі права міжнародних договорів, способи політичної узгодження волі держав і досягнення згоди на обов'язковість положення договору.

Особливо необхідно при опрацюванні теми звернути увагу на вплив війни (збройного конфлікту міжнародного, не міжнародного характеру) на міжнародні договори. Відновлення дії договорів після закінчення війни. Мирні договори як особливий вид договорів

ТЕМА 4. «ПРАВО ЗОВНІШНІХ ЗНОСИН»

Історія розвитку галузі, її інститутів, імперативні норми галузі – основні і спеціальні принципи. Право зовнішніх зносин як комплексна галузь міжнародного права, її структура, джерела, суб'єкти – стосовно до правовідносин галузі.

Дипломатичне право як підгалузь права зовнішніх зносин. Поняття дипломатичного права. Джерела підгалузі – універсальні, двосторонні, регіональні договори і звичаї, їх кодифікація. Основні інститути дипломатичного права: інститут встановлення дипломатичних відносин і їх припинення; інститут класів дипломатичних представників, інститут відкликання дипломатів; інститут функцій дипломатичного представництва; інститут привілеїв і імунітетів персоналу, приміщень представництва, архівів, листування, кур'єрів та ін.

Концепції надання привілеїв і імунітетів.

Поняття дипломатичного корпусу і його правовий статус на території держави яка приймає. Дипломатичний протокол і церемоніал.

Консульське право як підгалузь права зовнішніх зносин. Поняття консульського права, його особливості. Джерела консульського права. Кодифікація норм консульського права. Конвенція про консульські зносини 1963 р. Інститут призначення і відкликання консула; патент і екзекватура, порядок їх видачі; класи консульських представників; інститут почесного – позаштатного консула; функції консульських представництв, їх відмінність від функцій дипломатичних представництв; інститут консульських привілеїв та імунітетів, їх функціональний характер; обсяг привілеїв та імунітетів; обов'язки акредитованої держави і держави що приймає за Конвенцією про консульські зносини 1963 р.

Правовий статус спеціальних місій. Поняття і види спеціальних місій. Вимоги до формування спеціальних місій, їх правовий статус за Конвенцією про спеціальні місії 1969 р.

Дипломатичне право міжнародних міждержавних організацій. Правовий статус штаб-квартир міжнародних міждержавних організацій на території держав-учасниць; правовий статус міжнародних чиновників – міжнародних міждержавних організацій, що служать, на територіях приймаючих держав; функціональний характер їх привілеїв та імунітетів.

Правовий статус представництв держав при постійних міжнародних міждержавних організаціях, Конвенція про представництво держав при міжнародних організаціях 1975 р.

Ключові поняття: «агреман», «голова дипломатичного представництва», «дипломат», «дипломатична пошта», «дипломатичне право», «дипломатичне представництво», «дипломатичний корпус», «дипломатичні привілеї», «дипломатичні ранги», «дуаєн», «зовнішні

зносини», «консул», «консульство», «консульська екзекватура», «консульське право», «консульський корпус», «консульський патент», «консульський щит», «консульські привілеї», «консульські ранги», «місія», «посольство», «право зовнішніх зносин», «спеціальна місія у міжнародному праві».

Тестові завдання до Теми 4.

1. Знайдіть неправильну відповідь. До джерел права зовнішніх зносин належать:

- а) Віденська конвенція про зовнішні зносини між державами 1960 р.;
- б) Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р.;
- в) Віденська конвенція про консульські зносини 1963 р.;
- г) Конвенція про спеціальні місії 1969 р.;
- д) Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах із міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р.?

2. Агреман – це:

- а) згода держави перебування на призначення особи на посаду глави дипломатичного представництва;
- б) дозвіл на виконання повноважень посла;
- в) підтвердження повноважень глави дипломатичного представництва;
- г) заборона на виконання повноважень глави дипломатичного представництва;
- д) передумова оголошення особи персоною non grata.

3. Яке поняття характеризується наведеним визначенням: “сукупність членів дипломатичного персоналу всіх закордонних посольств і місій, акредитованих у державі перебування, і членів їхніх родин”:

- а) дипломатичний округ;
- б) дипломатичний корпус;
- в) дипломатичний штат;
- г) консульський округ;
- д) консульський корпус?

4. Консульський округ – це:

- а) територія, на якій перебуває консульська установа;
- б) район, відведений консульській установі для виконання консульських функцій;
- в) кількісний склад акредитованих консульських установ на території держави;
- г) визначена державою перебування територія, на якій розташовані консульські установи акредитованих держав;
- д) місце розташування іноземних консульств.

5. Знайдіть неправильну відповідь. До видів консульських установ належать:

- а) консульства;
- б) віце-консульства;
- в) генеральні консульства;
- г) почесні консульства;
- д) консульські агентства.

6. Функції спеціальної місії визначаються:

- а) посилаючою державою в односторонньому порядку;
- б) приймаючою державою в односторонньому порядку;
- в) за взаємною згодою між посилаючою державою і приймаючою державою;
- г) відповідно до положень Конвенції про спеціальні місії;
- д) правильні відповіді а), б), в) та г).

7. Дисмисл – це:

- а) проголошення дипломата приватною особою;
- б) проголошення дипломата дуаеном;
- в) визнання дипломата персоною грата;
- г) надання згоди на здійснення функцій дипломатичного представника;
- д) прояв пошани до почесного консула.

8. Консульська екзекватура – це:

- а) дозвіл держави перебування на допуск глави консульської установи до виконання своїх функцій у межах консульського округу;
- б) дозвіл держави на створення консульського округу;
- в) дозвіл держави на поїздку консула в сусідній консульський округ;
- г) дозвіл держави на створення консульського відділу при дипломатичному представництві;
- д) дозвіл стосовно надання консульством оплатних послуг у валюті держави перебування.

9. Відповідно до ст. 9 Віденської конвенції про консульські зносини, глав консульських установ поділяють на чотири класи. Знайдіть неправильну відповідь:

- а) генеральні консули;
- б) консули;
- в) почесні консули;
- г) віце-консули;
- д) консульські агенти.

10. Органи зовнішніх зносин держав діляться на:

- а) територіальні та екстратериторіальні;

- б) головні та другорядні;
- в) внутрішньодержавні та закордонні;
- г) дипломатичні та консульські;
- д) представництва при міжнародних організаціях.

11. До закордонних органів зовнішніх зносин не належить:

- а) міністерство закордонних справ;
- б) дипломатичні представництва;
- в) консульські установи;
- г) торгові представництва;
- д) постійні представництва держав при міжнародних організаціях.

12. Дипломатичні представництва діляться на:

- а) посольства та місії;
- б) посольства та консульства;
- в) консульства та місії;
- г) консульства, місії та нунціатури;
- д) усі відповіді правильні.

13. Знайдіть неправильну відповідь. Згідно зі ст. 14 Віденської конвенції про дипломатичні зносини 1961 р., глави представництв розділяються на:

- а) клас послів і нунціїв;
- б) клас посланників та інтернунціїв;
- в) клас повірениху справах;
- г) клас міністрів та інших уповноважених при главі держави;
- д) відповіді зазначені в а), б), в).

14. Персона grata – це:

- а) бажана особа у приймаючій державі;
- б) небажана особа у приймаючій державі;
- в) Генеральний секретар ООН;
- г) особа, яка звернулась до держави з проханням надання притулку;
- д) будь-який іноземець на території держави, що приймає дипломатичне представництво.

15. Відповідно до положень Віденської конвенції про представництво держав у їх відносинах із міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р., представництво означає...

- а) постійне представництво;
- б) тимчасове представництво;
- в) постійну місію спостерігача;
- г) тимчасову місію спостергача;
- д) відповіді зазначені в а) і в).

16. *Оберіть правильну відповідь. Розрив дипломатичних відносин...*

- а) тягне за собою ірsofactorозрив консульських зносин;
- б) не тягне за собою ірsofactorозрив консульських зносин;
- в) тягне за собою ірsofacto проголошення стану війни;
- г) не тягне за собою ірsofacto жодних змін у відносинах між державами;
- д) відповіді зазначені в б) і г).

17. *Консул при призначенні на посаду одержує від Міністерства закордонних справ України...*

- а) консульську екзекватуру;
- б) консульський патент;
- в) вірчу грамоту;
- г) консульський агреман;
- д) консульський дисмисл.

18. *Документ, який глава дипломатичного представництва має пред'явити в державі перебування для того щоб приступити до виконання своїх функцій має назву...*

- а) дипломатична екзекватура;
- б) дипломатичний патент;
- в) вірча грамота;
- г) дипломатичний агреман;
- д) відклична грамота.

19. *Відповідно до ст. 106 Конституції України, вірчі і відкличні грамоти дипломатичних представників іноземних держав в Україні приймає...*

- а) Президент України;
- б) Прем'єр-міністр України;
- в) Міністр закордонних справ України;
- г) Спікер Верховної Ради України;
- д) правильні відповіді а) і в).

20. *Відповідно до ст. 18 Консульського статуту України, консул зобов'язаний провадити об'їзд свого округу...*

- а) не менше як раз на місяць;
- б) не менше як раз на три місяці;
- в) не менше як раз на півроку;
- г) не менше як раз на рік;
- д) не менше як раз за два роки.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ДАНОЇ ТЕМИ

Під час вивчення положень цієї теми особливу увагу слід звернути на основні інститути дипломатичного та консульського права, правовий статус спеціальних місій та делегацій, правовий статус представників України при постійних міжнародних організаціях, відмінності дипломатичного представництва від консульської установи.

ТЕМА 5. «МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД»

Міжнародні стандарти захисту прав людини їх класифікація. Історія становлення, значення Статуту ООН для розвитку міжнародних стандартів. Основні напрямки розвитку галузі – створення універсальних позитивних юридичних актів, юридичних актів, пов'язаних із грубими порушеннями прав людини, у тому числі невід'ємних – природних прав, створення юридичних актів, що регулюють статус людини в особливо несприятливих ситуаціях.

Зобов'язання держав щодо фізичних осіб, що знаходяться під її юрисдикцією.

Поняття населення держави – громадяни, негромадяни, осіб які мають підтвердження приналежності до громадянства іншої, третьої держави, і не мають такого.

Поняття подвійного громадянства. Проблеми подвійного громадянства. Зміна позицій держав щодо небажаності подвійного громадянства. Правове положення біженців, види біженців. Конвенція про статус біженців 1951 р., Протокол про статус біженців 1961 р., угоди країн СНД про режим біженців.

Поняття «права людини» як основне при визначенні правового режиму всіх категорій населення на території держави.

Правовий зміст основного принципу міжнародного права поваги прав і основних свобод людини в Статуті ООН і документах, що його конкретизують: Пактах про права людини 1966 р., факультативних протоколах до них, договорах, що захищають найважливіші права людини, наприклад, Конвенції про попередження злочину геноциду 1948 р., Конвенції проти катувань і інших жорстоких, нелюдських чи принижуючих гідність поведень видів покарання 1984 р., договорах, що захищають окремі категорії фізичних осіб, наприклад Конвенції про права дитини 1989 р. і ін.

Права держав як членів співтовариства, що виникають у зв'язку з порушенням прав людини в окремій державі. Можливості Міжнародного Суду ООН, Ради Безпеки ООН, регіональних організацій щодо захисту прав людини.

Пріоритетний характер категорії «природних», невід'ємних прав людини й особливості їх захисту. Обов'язок держави і співтовариства

вживати заходів щодо боротьби з геноцидом, расовою дискримінацією, апартеїдом, катуваннями як міжнародними злочинами. Практика співробітництва держав у боротьбі з міжнародними злочинами – рабством, торгівлею людьми і ін.

Міжнародні універсальні механізми співробітництва держав щодо захисту прав людини – система ООН, її головні органи, Верховний комісар з захисту прав людини, комітети, комісії, спеціалізовані установи – ЮНЕСКО та ін.; конвенційні органи – комітети і комісії, створені для контролю за дотриманням окремих договорів, наприклад, Пакту про політичні і цивільні права 1966 р., Конвенції проти катувань 1984 р. і ін. Значення створення міжнародних трибуналів і судів з захисту прав людини.

Захист прав людини на регіональному рівні. Європейська Конвенція про захист прав людини і основних свобод 1950 р. і Соціальна хартія 1961 р., Американська конвенція з прав людини 1969 р., Африканська хартія прав людини і народів 1981 р., та ін. Регіональні механізми захисту – Європейський Суд з прав людини, органи ОБСЄ. Імплементация державами міжнародно-правових зобов'язань через національні механізми.

Ключові поняття: «міжнародні стандарти захисту прав людини», «класифікація міжнародних стандартів захисту прав людини», «апартеїд», «геноцид», «оптація», «права дитини», «права жінок», «права людини», «прекурсор», «расизм», «расова дискримінація», «реінтеграція», «трансферт», «філіація».

Тестові завдання до Теми 5.

1. Визначте, які міжнародні акти становлять “Хартію прав людини” (“Біль про права людини”).

а) Загальна декларація прав людини 1948 р. та Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права 1966 р. і Факультативний протокол до нього;

б) Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 р. і Факультативні протоколи до цього пакту № 1 і 2;

в) Статут ООН 1945 р. та Статут Ради Європи 1949 р.;

г) усі акти, перелічені у відповідях а), б), та в);

д) лише акти, зазначені у відповідях а) та б).

2. В якому міжнародному акті вперше викладено у вигляді каталогу (тобто як перелік прав і свобод) громадянські, політичні, економічні, соціальні та культурні права людини:

а) у Статуті ООН 1945 р.;

б) у Загальній декларації прав людини 1948 р.;

в) у Статуті Ради Європи 1949 р.;

- г) у Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р.;
- д) у Міжнародних пактах прав людини 1966 р.?

3. У міжнародній доктрині права людини прийнято поділяти на:

- а) три покоління;
- б) два покоління;
- в) п'ять поколінь;
- г) чотири покоління;
- д) поділу немає.

4. До якого покоління прав людини належать громадянські і політичні права:

- а) першого покоління;
- б) другого покоління;
- в) третього покоління;
- г) четвертого покоління;
- д) правильна відповідь відсутня.

5. До якого покоління прав людини належать економічні, соціальні і культурні права:

- а) першого покоління;
- б) другого покоління;
- в) третього покоління;
- г) четвертого покоління;
- д) правильна відповідь відсутня.

6. Загальна декларація прав людини була ухвалена:

- а) резолюцією Генеральної Асамблеї ООН;
- б) заключним актом Наради голів держав та урядів ОБСЄ;
- в) резолюцією Міжнародного суду ООН;
- г) заключним актом Парламентської асамблеї РЄ;
- д) резолюцією Північноатлантичної ради НАТО.

7. Визначте, якого міжнародного органу з питань захисту прав людини не існує в структурі ООН?

- а) Рада ООН з прав людини;
- б) Верховний комісар ООН у справах біженців;
- в) Комісія ООН з прав людини;
- г) Верховний комісар ООН із прав людини;
- д) жодного переліченого органу немає в структурі ООН.

8. За умов, визначених Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р., громадяни України можуть звертатися за захистом своїх прав до такого міжнародного органу:

- а) Міжнародного суду ООН;
- б) Європейського суду з прав людини;
- в) Суду Європейського Союзу;
- г) Європейського комітету із запобігання катуванням та нелюдському чи принизливому поводженню або покаранню;
- д) всіх вищеперелічених органів.

9. Який міжнародний орган із захисту прав людини утворено відповідно до положень Міжнародного пакту про громадянські та політичні права 1966 р.?

- а) Комітет з прав людини;
- б) Комісію ООН з прав людини;
- в) Європейський суд з прав людини;
- г) Раду ООН з прав людини;
- д) Комітет з ліквідації дискримінації щодо жінок.

10. Які з нижчезазначених протоколів прийнято в розвиток положень Міжнародного пакту про громадянські та політичні права 1966 р.?

- а) Факультативний протокол від 1966 р. та Другий факультативний протокол про скасування смертної кари від 1989 р.;
- б) Додатковий протокол I, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів від 1977 р.;
- в) Додатковий протокол II, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру від 1977 р.;
- г) Факультативний протокол про захист громадянських прав і свобод та Другий факультативний протокол про захист політичних прав і свобод від 1969 р.;
- д) усі вищезазначені відповіді правильні.

11. За результатами голосування щодо прийняття Загальної декларації прав людини, делегація Української РСР:

- а) проголосувала за прийняття декларації;
- б) проголосувала проти прийняття декларації;
- в) утрималась від голосування;
- г) не з'явилась на голосування;
- д) павильна відповідь відсутня.

12. Застосування катувань представниками органів державної влади виправдовується у випадку:

- а) проголошення стану війни чи загрози війни;
- б) внутрішньої політичної нестабільності;

- в) будь-якого виду надзвичайного стану;
- г) наказу вищого начальника або державної влади;
- д) жодні виключні обставини не можуть бути виправданням катування.

13. Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. набрала чинності для України в...

- а) 1953 р.;
- б) 1959 р.;
- в) 1995 р.;
- г) 1997 р.;
- д) 2003 р.

14. Право подачі заяв до Європейського суду з прав людини мають:

а) будь-яка держава – учасниця Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р.;

б) будь-яка особа, яка вважає себе потерпілою від допущеного однією з держав – учасниць Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. порушень прав, викладених у цій Конвенції або протоколах до неї;

в) громадяни держав – учасниць Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р., які вважають себе потерпілими від допущених державою їх громадянства порушень прав, викладених у цій Конвенції або протоколах до неї;

г) неурядові організації або групи осіб, які вважають себе потерпілими від допущеного однією з держав – членів Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. порушень прав, викладених у цій Конвенції або протоколах до неї;

д) відповіді зазначені в а), б), в) і г).

15. Визначте правильну відповідь. Європейський суд з прав людини діє в рамках системи органів:

- а) Організації Об'єднаних Націй;
- б) Європейського Союзу;
- в) Ради Європи;
- г) Організації з безпеки і співробітництва в Європі;
- д) Європейського Співтовариства.

16. Відповідно до ст. 1 Конвенції про права дитини від 2 листопада 1989 р., дитиною є....

а) кожна людська істота до досягнення 14-річного віку, якщо за законом, застосовуваним до даної особи, вона не досягає повноліття раніше;

б) кожна людська істота до досягнення 16-річного віку, якщо за законом, застосовуваним до даної особи, вона не досягає повноліття раніше;

- в)кожна людська істота до досягнення 18-річного віку, якщо за законом, застосовуваним до даної особи, вона не досягає повноліття раніше;
- г)кожна людська істота до досягнення 21-річного віку, якщо за законом, застосовуваним до даної особи, вона не досягає повноліття раніше;
- д)кожна людська істота, яка розглядається як дитина відповідно до положень закону її держави проживання.

17. Дискримінація у користуванні правами та свободами людини може здійснюватись за наступними ознаками...

- а)статі, раси, кольору шкіри;
- б)мови, релігії, політичних чи інших переконань;
- в)за будь-якою ознакою – національного чи соціального походження;
- г)належності до національних меншин майнового стану, народження, або за іншою ознакою;
- д) правильна відповідь а), б), в) і г).

18. Витрати на забезпечення діяльності Європейського суду з прав людини покладено на ...

- а) Європейський Союз;
- б) Організацію з безпеки та співробітництва в Європі;
- в) Раду Європи;
- г) Європейський банк реконструкції та розвитку;
- д) державу відповідача.

19. На підставі Резолюції (99) 50 Комітету міністрів Ради Європи від 7 травня 1999 р., європейську систему захисту прав людини було доповнено посадою...

- а) Омбудсмена Ради Європи з прав людини;
- б) Комісара Ради Європи з прав людини;
- в) Уповноваженого Ради Європи з прав людини;
- г) Відповідального Ради Європи з прав людини;
- д) Повіреного Ради Європи з прав людини.

20. Судді Європейського суду з прав людини обираються строком на ...

- а) три роки;
- б) п'ять років;
- в) шість років;
- г) дев'ять років;
- д) не визначений термін (пожиттєво).

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ДАНОЇ ТЕМИ

Під час вивчення положень цієї теми особливу увагу слід звернути на захист прав людини в період збройного конфлікту міжнародного чи не міжнародного характеру, участь міжнародних спостерігачів при розв'язанні збройних конфліктів, правовий статус учасників збройного конфлікту, відмінність статусу комбатанта, військовополоненого і найманця.

ТЕМА 6. «ТЕРИТОРІЯ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ»

Поняття території держави. Види територій. Склад і юридична природа державної території. Сухопутна територія. Анклави і напіванклави. Водна територія. Надра. Повітряний простір. Кондомініум. Державні кордони. Демаркація державних кордонів. Делімітація державних кордонів. Територіальне верховенство держави. Зміна кордонів. Ректифікація кордонів. Територіальні претензії, територіальні суперечки і порядок їхнього розв'язання. Принцип недоторканності державних кордонів. Анексія. Ад'юдикація. Акреція. Міжнародні ріки. Загальна характеристика правового статусу міжнародних територій. Загальні дані про Арктику. Правовий режим територій і морських просторів Арктики. Концепція розподілу території Арктики на сектори та ставлення до неї Української держави. Фіксація особливих прав приарктичних держав у Конвенції ООН за морським правом 1982 р. Національні документи, що регулюють правовий статус сухопутних територій та морських просторів Арктики. Акт про північно-західні території Канади. Королівський Указ 1926 р. Постанова Президії ЦВК СРСР від 15 квітня 1926 р. Територіальні проблеми щодо архіпелагу Шпіцберген (Свальбард). Зусилля світового співтовариства, спрямовані на охорону природних багатств Арктики. Конвенція 1973 р. про охорону білих ведмедів. Перспективи міжнародної співпраці в арктичному регіоні. Загальні дані про Антарктику. Претензії на антарктичні простори на початку ХХ ст. Наукове та дипломатичне співробітництво щодо вирішення спірних питань після Другої світової війни. Договір про Антарктику 1959 р. Система договорів про Антарктику. Принципи діяльності держав у антарктичному регіоні відповідно до цих документів. Припинення геологорозвідних робіт в Антарктиді за Мадридським Протоколом 1991р. Участь України в договорах про Антарктиду. Діяльність українських науковців у Антарктиді. Перспективи міжнародної співпраці в антарктичному регіоні. Режим судноплавства по міжнародній річці. Міжнародний режим Антарктики. Правовий режим Арктики.

Для усвідомлення значення територіальних проблем у міжнародних стосунках необхідно з'ясувати відмінності національної і державної

територій від режиму територіальних просторів, що не перебувають під суверенітетом окремих держав (режиму відкритого моря, космічного простору, Антарктики, демілітаризованих та нейтралізованих зон).

Правовою основою територіальних змін є передусім здійснення права націй на самовизначення. Тому до законних способів зміни приналежності території сучасне міжнародне право відносить вирішення територіальних питань шляхом плебісциту та референдуму, відновлення історичних прав на окремі території.

Для більш глибокого засвоєння питань класифікації, порядку встановлення та зміни правового режиму державних кордонів необхідне знання нового Закону про державний кордон. Особливу увагу слід звернути на визначення державного кордону, його режим, права прикордонних військ, а також функції прикордонних представників у підтриманні режиму державного кордону та врегулюванні прикордонних інцидентів. Історія галузі, її поняття, основні і спеціальні принципи, що регулюють співробітництво держав в сфері використання морських просторів; коло суб'єктів галузі, їх особливості; основні інститути галузі.

Джерела галузі, її кодифікація і прогресивний розвиток. Конференції ООН з морського права 1958, 1960 і 1973-1982 р. Конвенції з морського права 1958 р., їх значення як першого документа галузі, що кодифікує. Конвенція ООН з морського права 1982 р., нові інститути морського права.

Конвенції про охорону морського середовища, флори і фауни Світового океану: Міжнародна конвенція по запобіганню забруднення моря нафтою 1954 р., по запобіганню забруднення моря скиданнями відходів і інших матеріалів 1972 р., ін.

Внутрішні морські води: поняття, кордони, режим. Режим портів. Юрисдикція держави стосовно іноземних судів і екіпажів. «Історичні» моря і затоки.

Архіпелажні води: порядок визначення, режим, право і порядок архіпелажного проходу.

Територіальне море – державна територія. Ширина територіального моря, права узбережної держави, правило проходження іноземними судами територіального моря. Право переслідування, його ознаки. Національне законодавство України про територіальне море.

Прилегла зона: поняття, межі, юрисдикція узбережної держави у прилеглий зоні; види юрисдикції і її призначення.

Виняткова економічна зона – новий інститут міжнародного морського права. Конвенція 1982 р. про права й обов'язки узбережної держави, третіх держав по використанню ресурсів економічної зони. Поняття виняткової юрисдикції стосовно до економічної зони. Законодавство України про економічну зону.

Континентальний шельф: поняття, межі, принципи його визначення. Права й обов'язки узбережних держав щодо діяльності на континентальному

шельфі. Види діяльності. Характер виняткової юрисдикції стосовно до континентального шельфу. Закон про континентальний шельф України.

Відкрите море: поняття, міжнародно-правовий режим, принципи використання і дослідження відкритого моря всіма державами. Спеціальні принципи – воля судноплавства, прольоту над відкритим морем, рибальства, наукових досліджень, прокладати комунікації і трубопроводи, видобутку корисних копалин, інші волі. Права й обов'язки держав по використанню відкритого моря і його ресурсів. Діяння, що порушують режим відкритого моря, встановлений Конвенціями 1958 і 1982 р. Склади правопорушень, співробітництво держав у боротьбі з ними.

Міжнародні протоки і канали: поняття транзитного проходу через міжнародні протоки.

Міжнародний район морського дна – новий інститут міжнародного морського права. Правовий режим міжнародного району, керування його ресурсами для забезпечення доступу всіх держав.

Поняття і види міжнародного повітряного простору. Повітряний простір і його верхня межа. Делімітація повітряного і космічного простору. Повітряний простір над державною територією і його режим. Повітряний простір над міжнародною територією і його режим за Конвенцією про Антарктику 1959 р., Конвенцією ООН з морського права 1982 р.

Галузь міжнародного повітряного права і її поняття, система норм, джерела. Основні і спеціальні принципи. Принцип волі польотів у міжнародному повітряному просторі, принцип забезпечення безпеки цивільної авіації.

Форми правового співробітництва держав щодо врегулювання міжнародних повітряних сполучень.

Конвенції: Варшавська 1929 р. по уніфікації правил міжнародних повітряних перевезень, Чикагська 1944 р. про міжнародну цивільну авіацію, регіональні угоди, двосторонні угоди про надання вільного використання повітряного простору державами.

Міжнародні організації – ИКАО, регіональні організації – Європейська конференція цивільної авіації, Африканська комісія цивільної авіації, Рада цивільної авіації арабських держав, Латиноамериканська комісія цивільної авіації.

Види співробітництва держав по використанню повітряного простору: перевезення пасажирів і вантажів, регулювання польотів у міжнародному повітряному просторі, контроль за станом транспортних засобів, вироблення стандартів, аеронавігаційних планів, рекомендацій з будівництва аеропортів, боротьба з незаконними діями на борту повітряних судів і ін.

Роль національного права в регулюванні співробітництва держав з використання повітряного простору.

Ключові поняття: «архіпелажні води», «відкрите море», «відкрите небо», «внутрішні води України», «внутрішні води», «водна територія»,

«географічний державний кордон», «геометричні кордони», «делімітація», «демаркація», «державна територія», «державний кордон», «каботаж», «континентальний шельф», «космічний простір», «космонавт», «космос», «міждержавний (міжнародний) політ», «міжнародна повітряна смуга», «міжнародне космічне право», «міжнародне морське право», «міжнародне повітряне право», «міжнародний трибунал з морського права», «міжнародні канали», «міжнародні протоки», «міжнародні ріки», «морське дно за межами континентального шельфу», «морські кордони», «підземна територія», «повітряна територія», «повітряний кордон», «позадержавний (закордонний) політ», «політ повітряного судна», «правовий статус Антарктики», «правовий статус Арктики», «прикордонний режим», «прилегла зона», «район», «сухопутна територія», «територіальне море», «територіальне розмежування», «територіальні режими», «території з міжнародним режимом», «території з особливим міжнародним режимом», «території зі змішаним режимом», «територія».

Тестові завдання до Теми 6.

1. Знайдіть правильну відповідь. Природні простори земної кулі з її сухопутною й водною поверхнею, надрами і повітряним простором, космічний простір і небесні тіла, що знаходяться в ньому, а також штучні об'єкти та споруди (космічні об'єкти, стаціонарні морські платформи), – це:

- а) поняття міжнародної території;
- б) поняття території в міжнародному праві;
- в) поняття державної території;
- г) поняття території міжнародної організації;
- д) поняття території зі змішаним правовим режимом.

2. Знайдіть неправильну відповідь. До складу державної території належать такі простори:

- а) надра;
- б) внутрішні морські води;
- в) прилегла зона;
- г) територіальне море;
- д) повітряний простір.

3. Висотні межі повітряного кордону державної території обмежуються відстанню у:

- а) 200–210 км;
- б) 150–160 км;
- в) 10–15 км;
- г) 70–80 км;
- д) 100–110 км.

4. Знайдіть неправильну відповідь. До складу міжнародної території належать такі простори:

- а) відкрите море;
- б) Антарктида;
- в) космічний простір;
- г) територіальне море;
- д) дно морів та океанів за межами національної юрисдикції прибережних держав.

5. Яке поняття характеризується наведеним визначенням: “частина території однієї держави, оточена з усіх боків територією іншої або інших держав”:

- а) материк;
- б) нейтралізована територія;
- в) анклав;
- г) кондомініум;
- д) демілітаризована територія?

6. Виключна (морська) економічна зона належить до:

- а) території зі змішаним режимом;
- б) території з режимом найбільшого сприяння;
- в) території з міжнародним режимом;
- г) державної території;
- д) території міжнародної морської організації.

7. Дайте правильну відповідь. До водної території держави не належить:

- а) територіальне море;
- б) виключна (морська) економічна зона;
- в) внутрішні морські води;
- г) водні простори, що перебувають на сухопутній території та островах;
- д) відповіді а), б), в).

8. Згідно з нормами національного законодавства ширина територіального моря України дорівнює:

- а) 24 морським милям;
- б) 200 морським милям;
- в) 12 морським милям;
- г) 3 морським милям;
- д) 6 морським милям.

9. Яке поняття характеризується наведеним визначенням: “спільне володіння двох і більше держав визначеною територією, на яку поширюється їхній суверенітет”:

- а) анклав;
- б) кондомініум;
- в) ексхлав;
- г) конкордат;
- д) кумуляція?

10. Тальвег – це:

- а) лінія найбільших висот;
- б) лінія найбільших глибин;
- в) межа виключної (морської) економічної зони;
- г) межа континентального шельфу;
- д) лінія, від якої відміряється ширина територіального моря.

11. Міжнародною річкою вважається:

- а) річка, яка тече по території однієї держави;
- б) річка, яка тече по території двох і більше держав;
- в) річка, яка тече по території трьох і більше держав;
- г) річка, яка впадає в міжнародне озеро;
- д) будь-яка річка.

12. Делімітація державного кордону – це:

- а) договірне визначення лімітів перевезень вантажів через кордон;
- б) договірне зняття лімітів перевезень вантажів через державний кордон;
- в) договірне визначення лінії проходження державного кордону;
- г) визначення лінії державного кордону на місцевості;
- д) перегляд лінії державних кордонів на місцевості.

13. Демаркація державного кордону – це:

- а) договірне визначення ширини прикордонної смуги;
- б) договірне визначення форми одягу прикордонних комісарів;
- в) договірне визначення лінії проходження державного кордону;
- г) визначення лінії державного кордону на місцевості;
- д) перегляд лінії державних кордонів на місцевості.

14. Відповідно до положень Конвенції ООН з морського права 1982 р., ширина виключної (морської) економічної зони не має перевищувати:

- а) 24 морські милі;
- б) 200 морських миль;
- в) 12 морських миль;
- г) 36 морських миль;
- д) 350 морських миль.

15. Відповідно до положень Конвенції ООН з морського права 1982 р., ширина прилеглої зони разом з територіальним морем не має перевищувати:

- а) 24 морські милі;
- б) 200 морських миль;
- в) 12 морських миль;
- г) 36 морських миль;
- д) 350 морські милі.

16. Знайдіть неправильну відповідь. За результатами роботи Женевської конференції ООН з морського права 1958 р. прийнято такі конвенції:

- а) Конвенція про відкрите море;
- б) Конвенція про континентальний шельф;
- в) Конвенція про територіальне море та прилеглу зону;
- г) Конвенція про риболовлю й охорону живих ресурсів відкритого моря;
- д) Конвенція з морського права.

17. Знайдіть неправильну відповідь. Згідно з нормами міжнародного права прибережними державами можуть створюватися такі види прилеглих зон:

- а) митна;
- б) прикордонна;
- в) фіскальна;
- г) імміграційна;
- д) санітарна.

18. Третя Конференція ООН з морського права, за результатами якої було прийнято Конвенцію ООН з морського права, проходила:

- а) з 1951 р. до 1958 р.;
- б) з 1968 р. до 1969 р.;
- в) з 1970 р. до 1973 р.;
- г) з 1973 р. до 1982 р.;
- д) з 1982 р. до 1994 р.

19. Знайдіть правильну відповідь. Положення Договору про Антарктику, відповідно до його статті VI, застосовуються до району...

- а) на південь від 60-ї паралелі південної широти, включаючи всі шельфові льодовики;
- б) на північ від 60-ї паралелі південної широти, включаючи всі шельфові льодовики;
- в) на захід від 60-ї паралелі південної широти, включаючи всі шельфові льодовики;
- г) на схід від 60-ї паралелі південної широти, включаючи всі шельфові льодовики;
- д) Антарктиди і прилеглих до неї островів.

20. Договір про Антарктику було прийнято у...

- а) 1945 р.;
- б) 1951 р.;
- в) 1959 р.;
- г) 1963 р.;
- д) 1982 р.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ДАНОЇ ТЕМИ

Під час вивчення положень цієї теми особливу увагу слід звернути на порядок вирішення суперечливих питань щодо територіальних притягань держав, особливості вирішення територіальних суперечок, сучасні пособи вирішення територіальних спорів, порядок перерозподілу державних кордонів при розпаді або об'єднанні держав.

Особливо зверніть увагу на територіальні претензії між державами Румунія – Україна (о. Зміїний), Росія – Україна (о. Тузла, Автономна Республіка Крим), Вірменія – Азербайджан (Нагорний Карабах), Японія – Росія (о. Курильської гряди), Пакістан – Китай – Індія (Кашмір), Китай – Індія (Тибет), Сирія – Ізраїль (Голанські висоти), Аргентина – Велика Британія (Фолклендські (Мальвинські) острови у Південній Атлантиці), Греція – Туреччина (скелі Іміа – грецька назва або Кардак – турецька).

ТЕМА 7. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У БОРОТЬБІ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ

Спеціальні ознаки міжнародних злочинів і його відмінність від злочину міжнародного характеру.

Поняття «конвенційного злочину». Історія розвитку співробітництва держав у боротьбі з міжнародними злочинами: боротьба з піратством, рабством і торгівлею людьми, незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації, з незаконним обігом наркотичних і психотропних речовин, терористичними актами проти осіб, що користаються міжнародним захистом, у тому числі дипломатичних агентів, з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства і безпеки стаціонарних платформ, розташованих на континентальному шельфі, екологічними злочинами – торгівлею рідкими видами дикої флори і фауни й ін.

Співробітництво держав у боротьбі зі злочинністю і його основні напрямки: створення міжнародних органів (Інтерпол, Європол і ін.), узгодження складу злочину, що відноситься до особливо небезпечних інтересам держав, про видачу фізичних осіб, винних у вчиненні міжнародних злочинів.

Правові форми співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю. Інтерпол: історія створення, структура, основні напрямки діяльності, оцінка діяльності Інтерполу. Договори про співробітництво і взаємну допомогу держав у боротьбі зі злочинністю. Україна у діяльності Міжнародної організації кримінальної поліції.

Поняття міжнародного правопорушення.

Міжнародні злочини, їх види, ознаки. Характер відповідальності, особливості відповідальності, можливість застосування збройних сил за Статутом ООН у зв'язку з міжнародними злочинами. Додаткова відповідальність фізичних осіб, особливості застосовуваних санкцій.

Міжнародний делікт, види делікту, значення галузевих норм відповідальності за делікт. Характер відповідальності за делікт.

Види і форми відповідальності за міжнародні правопорушення. Політичний характер відповідальності держав: нематеріальна і матеріальна відповідальність. Ординарна і надзвичайна сатисфакція, ординарна і надзвичайна матеріальна відповідальність – репарації.

Відповідальність фізичних осіб за міжнародні злочини: додатковий характер відповідальності, категорії фізичних осіб, види судових органів, що вирішують питання про відповідальність. Статути міжнародних трибуналів про відповідальність фізичних осіб: Нюрнберзький трибунал 1945 р., Токійський трибунал 1946 р., трибунал Югославії 1993 р., трибунал Руанді 1994 р. Загальне й особливе в структурі і діяльності трибуналів. Суспільні трибунали.

Статут Міжнародного кримінального суду ООН 1998 р., структура, категорії міжнародних злочинів, що тягнуть відповідальність фізичних осіб за Статутом, виконання рішень суду.

Ключові поняття: «екоцид», «екстрадиція», «злочин міжнародного характеру», «злочин проти людства», «злочин проти людяності, суб'єкт міжнародного злочину», «Інтерпол», «інші міжнародні правопорушення», «міжнародне правопорушення», «міжнародне співробітництво в боротьбі зі злочинністю», «міжнародний злочин», «міжнародний тероризм», «об'єкт міжнародного злочину», «репресалії», «реституція», «ресторація», «реторсія», «сатисфакція», «субституція», «транснаціональна злочинність».

Тестові завдання до Теми 7.

1. Один із видів спільної діяльності держав, спрямованої на узгодження їх інтересів та досягнення спільних цілей у вирішенні питань правоохоронної діяльності, на основі загально визнаних принципів і норм міжнародного права – це

- а) міжнародний конфлікт у сфері правоохоронної діяльності;
- б) міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності;

в) допомога у кримінальних справах, що не суперечить внутрішньому законодавству держави;

г) міжнародна правова допомога у сфері правоохоронної діяльності;

д) взаємна адміністративна допомога у сфері правоохоронної діяльності.

2. Проведення компетентними органами однієї держави процесуальних дій, виконання яких необхідне для досудового розслідування, судового розгляду або для виконання вироку, ухваленого судом іншої держави або міжнародною судовою установою – це

а) міжнародна правова допомога;

б) міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності;

в) координація міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності;

г) здійснення міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності;

д) правильні відповіді а), б), в) і г).

3. Відповідно до ст. 545 Кримінального процесуального кодексу України, до переліку центральних органів України щодо міжнародної правової допомоги у кримінальному провадженні не належить:

а) Міністерство внутрішніх справ України;

б) Генеральна прокуратура України;

в) Національне антикорупційне бюро України;

г) Міністерство юстиції України;

д) правильна відповідь відсутня.

4. У взаємній правовій допомозі може бути відмовлено:

а) якщо запитувана Держава-учасниця вважає, що виконання прохання може завдати шкоди її суверенітету, безпеці, громадському порядку або іншим життєво важливим інтересам;

б) якщо внутрішнє законодавство запитуваної Держави-учасниці забороняє її органам здійснювати запитувані заходи щодо будь-якого аналогічного злочину, якби такий злочин був предметом розслідування, кримінального переслідування або судового розгляду в межах її юрисдикції;

в) якщо виконання прохання суперечило б правовій системі запитуваної Держави-учасниці стосовно питань взаємної правової допомоги;

г) правильна відповідь а), б) та в).

д) правильна відповідь відсутня.

5. Взаємовідносини у сферах діяльності поліції з відповідними органами інших держав та міжнародними організаціями базуються на:

а) міжнародних договорах;

б) установчих актах міжнародних організацій, членом яких є Україна;

- в) правилах міжнародних організацій, членом яких є Україна;
- г) правильна відповідь а), б) та в);
- д) положеннях національного законодавства України.

6. *За відсутності міжнародного договору з відповідною державою уповноважений (центральний) орган України надсилає запит про надання міжнародної правової допомоги, для подальшого передання його компетентному органу запитуваної сторони дипломатичним шляхом, до:*

- а) Міністерства закордонних справ України;
- б) Міністерства внутрішніх справ України;
- в) Міжнародної організації кримінальної поліції (Інтерпол);
- г) Національного центрального бюро Інтерполу в Україні;
- д) Міністерство юстиції України.

7. *За відсутності міжнародного договору України уповноважений (центральний) орган України розглядає запит іноземної держави лише за наявності:*

- а) достатнього часу для підготовки відповіді;
- б) згоди Міністерства закордонних справ України;
- в) письмової гарантії запитуючої сторони прийняти і розглянути в майбутньому запит України на засадах взаємності;
- г) письмової гарантії запитуючої сторони прийняти і розглянути в майбутньому запит України на засадах взаємності та згоди Міністерства закордонних справ України.
- д) правильна відповідь а), б) і в).

8. *Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15 листопада 2000 р. набрала чинності для України:*

- а) 15 листопада 2000 р.;
- б) 4 лютого 2004 р.;
- в) 21 травня 2004 р.;
- г) 26 червня 2005 р.;
- д) 31 грудня 2006 р.

9. *Визначте Центральні органи України, на які відповідно до положень Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності від 15 листопада 2000 р. покладаються повноваження щодо одержання прохань (запитів) про надання взаємної правової допомоги та або за їхнє виконання, або за їхнє перепровадження для виконання відповідним компетентним органам:*

- а) Міністерство внутрішніх справ України і Генеральна прокуратура України;
- б) Міністерство юстиції України і Міністерство внутрішніх справ України;

- в) Міністерство юстиції України і Генеральна прокуратура України;
- г) Національна поліція України і Національна гвардія України;
- д) правильна відповідь а), б) та в).

10. Яка з нижче зазначених міжнародних організацій у сфері правоохоронної діяльності є міжнародною неурядовою організацією?

- а) Всесвітня митна організація;
- б) Міжнародна організація кримінальної поліції;
- в) Європейський поліцейський офіс;
- г) Міжнародна асоціація кримінального права;
- д) правильна відповідь відсутня.

11. Визначте періодичність проведення Конгресів ООН із запобігання злочинності та карного правосуддя.

- а) один раз на рік;
- б) один раз у три роки;
- в) один раз у п'ять років;
- г) один раз у сім років;
- д) один раз у десять років.

12. Прийняття України до Міжнародної організації кримінальної поліції – ІНТЕРПОЛ відбулося...

- а) 24 жовтня 1945 р.;
- б) 13 червня 1956 р.;
- в) 4 листопада 1992 р.;
- г) 25 березня 1993 р.;
- д) 28 червня 1996 р.

13. Європейський поліцейський офіс (ЄВРОПОЛ) функціонує:

- а) в рамках Організації Об'єднаних Націй;
- б) в рамках Ради Європи;
- в) в рамках Європейського Союзу;
- г) є самостійною міжнародною міжвідомчою організацією;
- д) є самостійною міжнародною неурядовою організацією.

14. Визначте дату прийняття Парламентською асамблеєю Ради Європи Декларації про поліцію.

- а) 10 грудня 1948 р.;
- б) 8 травня 1979 р.;
- в) 16 липня 1990 р.;
- г) 28 червня 1996 р.;
- д) 15 листопада 2000 р.

15. *Визначте дату прийняття Комітетом міністрів Ради Європи Європейського кодексу поліцейської етики.*

- а) 10 грудня 1948 р.;
- б) 8 травня 1979 р.;
- в) 16 липня 1990 р.;
- г) 15 листопада 2000 р.;
- д) 19 вересня 2001 р.

16. *Міжнародну організацію кримінальної поліції – ІНТЕРПОЛ було створено у ...*

- а) 1914 р.;
- б) 1923 р.;
- в) 1956 р.;
- г) 1989 р.;
- д) 1993 р.

17. *Спеціальний циркуляр ІНТЕРПОЛ – Рада Безпеки ООН застосовується з метою:*

- а) попередження стосовно особи, яка раніше вже скоювала або такої, що може вчинити злочини в інших державах;
- б) підтримки ООН у боротьбі проти терористичних акцій Аль-Каїди, Талібана, ІДІЛ та ін.;
- в) екстрадиції в ряді двосторонніх і багатосторонніх договорів про видачу злочинців;
- г) збору додаткової інформації про особу або про його протиправну діяльність;
- д) обміну таємною інформацією між Інтерполом і ООН.

18. *Європейський кодекс поліцейської етики застосовується до:*

- а) військової поліції, при виконанні нею своїх військових функцій та таємних служб безпеки;
- б) традиційних публічних сил поліції або поліцейських служб, або інших владно уповноважених та/або контрольованих органів з основними завданнями забезпечення права і порядку в громадянському суспільстві, і уповноважених державою застосовувати силу та/або спеціальні повноваження для цих цілей;
- в) пенітенціарної поліції, яка здійснює свої функції тільки в пенітенціарних інституціях;
- г) кримінальної поліції, під час виконання нею своїх функцій;
- д) правильні відповіді а), б), в) і г).

19. *Правові засади функціонування Європейського поліцейського офісу (ЄВРОПОЛ) закріплено:*

а) Регламентом Європейського парламенту та Ради ЄС № 2016/794 «Про Агентство Європейського Союзу зі співробітництва правоохоронних органів (ЄВРОПОЛ)» від 11 травня 2016 р.;

б) Рішенням Ради Європейського Союзу № 2009/371/ПВС «Про створення Європейського поліцейського офісу (ЄВРОПОЛ)» від 6 квітня 2009 р.;

в) Конвенцією про створення Європейського поліцейського офісу (ЄВРОПОЛ) від 26 липня 1995 р.;

г) Договором про утворення Європейського Союзу від 7 лютого 1992 р.;

д) правильні відповіді а) і в).

20. Відповідно до ст. 1 Статуту Міжнародної організації кримінальної поліції – ІНТЕРПОЛ, ця організація з'явилася шляхом зміни назви заснованої 7 вересня 1923 р. ...

а) Міжнародної комісії кримінальної поліції;

б) Міжнародної наради кримінальної поліції;

в) Європейської комісії кримінальної поліції;

г) Європейської наради кримінальної поліції;

д) Міжнародної конференції кримінальної поліції.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ДАНОЇ ТЕМИ

Під час вивчення положень цієї теми особливу увагу слід звернути на поняття «конвенційного злочину», особливості розшуку, розслідування міжнародних злочинів і злочинів міжнародного характеру, співробітництво держав у протидії і боротьбі зі злочинністю за участю міжнародних організацій.

ТЕМА 8. ПРАВО МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ ТА МИРНОГО ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СПОРІВ

Поняття і міжнародно-правове забезпечення мирних засобів розв'язання міжнародних спорів.

Статут ООН кваліфікація конфліктних відносин використовуються поняття «спір» та «ситуація», але їх визначення не наводяться. Згідно з доктриною міжнародного права, а також практикою Ради Безпеки і Міжнародного Суду ООН:

- спір має місце у випадку, коли держави взаємно пред'являють претензії з приводу одного і того ж предмету спору;

- ситуація виникає, коли зіткнення інтересів держав не супроводжується взаємним пред'явленням претензій, хоч і породжує непорозуміння між ними.

Класифікація міжнародних спорів у науковій літературі за різними критеріями.

Основні джерела мирних засобів розв'язання міжнародних спорів: конвенція «Про мирне вирішення міжнародних суперечок» 1907 р.; Статут ООН 1945 р.; Заключний акт Наради з безпеки і співробітництва в Європі 1975 р.; принципи врегулювання спорів та Положення процедури НБСЄ з мирного врегулювання спорів 1991 р.

Переговори, консультації, добрі послуги та посередництво. Переговори передбачають налагодження контактів між конфліктними сторонами за участі офіційних представників. Переговори можуть бути двосторонніми або багатосторонніми їх особливості. Добрі послуги - один з видів мирного вирішення спорів, його зміст.

Посередництво - як засіб мирного врегулювання міжнародних спорів, відповідно до якого обирають третю особу (державу, представника міжнародної організації. Роль Організації Об'єднаних Націй у вирішенні міждержавних і транснаціональних спорів.

Рада Безпеки може вживати заходів, які не мають юридично обов'язкового характеру, але спрямовані на те, щоб перешкодити застосуванню сили та сприяти встановленню згоди між сторонами. Установчі акти багатьох спеціалізованих інституцій системи ООН надають певним органам (Асамблея, Рада Безпеки) повноваження для розв'язання певних спірних питань, які виникають між їх членами, або стосовно виконання їхніх обов'язків у рамках Організації. Завдання підтримання миру, врегулювання спорів або «виправлення ситуації» практично не відрізняються між собою.

Обстеження і примирення. Примирення як засіб мирного врегулювання спорів, який включає не лише встановлення фактичних обставин, але й вироблення конкретних рекомендацій сторін. Міжнародна погоджувальна комісія її функції.

Міжнародна судова процедура. Два типи процедур судового характеру: арбітраж та судові інстанції. *Арбітраж* як добровільна згода сторін передати свій спір на розгляд третій стороні (третейський розгляд), рішення якої є обов'язковим для сторін у спорі. Види арбітражних органів: постійний арбітраж та арбітраж ad hoc. Міжнародні судові органи: Міжнародний суд ООН; Суд ЄС; Економічний суд СНД; Європейський суд з прав людини Ради Європи; Міжамериканський суд з прав людини.

Ключові поняття: «міжнародний спорів», «переговори», «консультації», «добрі послуги», «посередництво», «обстеження», «примирення», «міжнародна слідча комісія», «міжнародна судова процедура», «міжнародний арбітраж», «міжнародні судові органи», «міжнародний кримінальний суд».

Тестові завдання до Теми 8.

1. *Перелік мирних засобів вирішення міжнародних спорів у Статуті ООН:*

- а) є вичерпним;
- б) може доповнюватися державами на їх погляд;
- в) постійно змінюється;
- г) може бути доповненим тільки за рішенням Генеральної Асамблеї і Ради Безпеки ООН;
- д) відповіді в) та г).

2. *Переговори проводяться:*

- а) у випадку будь-якої суперечки;
- б) без попередніх ультимативних умов;
- в) на підставі угод;
- г) тільки з представниками міжнародних організацій;
- д) лише за участі ООН.

3. *Консультації – це:*

- а) різновид переговорів;
- б) урегулювання спорів на підставі рішень міжнародних організацій;
- в) процедура підготовки до проведення переговорів;
- г) рекомендації фізичних осіб з тих чи інших питань;
- д) втручання у спір міжнародних арбітрів.

4. *Добрі послуги – це:*

- а) надання правової допомоги на підставі міжнародних угод;
- б) надання військової допомоги конфліктуючим сторонам;
- в) мирний засіб вирішення спору за допомогою третьої сторони;
- г) надання допомоги у вирішенні спору Генеральним секретарем ООН;
- д) оплатний засіб вирішення спору.

5. *Посередництво – це:*

- а) надання допомоги міжнародною організацією;
- б) врегулювання спору за допомогою ОБСЄ;
- в) не належить до мирних засобів урегулювання спору взагалі;
- г) активна участь третьої сторони в урегулюванні спору;
- д) оплатний засіб вирішення спору.

6. *Міжнародні слідчі комісії – це*

- а) органи, які створюються сторонами, що сперечаються на паритетних умовах;
- б) підрозділи національних поліцейських структур;

- в) відділи при міжнародних судових органах;
- г) спеціалізовані установи ООН;
- д) спеціалізовані органи Міжнародного суду ООН.

7. Міжнародний арбітраж – це:

- а) постійно діючий судовий орган ООН;
- б) суд, створений на національному рівні;
- в) судовий орган, який вирішує суперечки, що виникають у господарській сфері;
- г) тимчасовий судовий орган, який створюється сторонами, що сперечаються;
- д) нижня палата Міжнародного суду ООН.

8. Міжнародна юрисдикція – це:

- а) право міжнародних судових органів притягувати суб'єкта до відповідальності;
- б) міжнародні структурні підрозділи по застосуванню примусу;
- в) виключна юрисдикція Міжнародного Суду ООН;
- г) передбачені міжнародними договорами повноваження окремих судових органів;
- д) складова міжнародної правосуб'єктності держави.

9. Міжнародні судові органи – це:

- а) створені на підставі Статутів судові структури;
- б) органи міжнародних організацій;
- в) самостійні та незалежні міжнародні структури;
- г) суди ad hoc;
- д) конвенційні механізми розв'язання спорів.

10. Міжнародні військові трибунали – це:

- а) постійно діючі міжнародні судові органи з притягнення до відповідальності осіб, що скоїли злочини;
- б) міжнародні судові органи з обмеженою юрисдикцією для притягнення до відповідальності осіб, що скоїли міжнародні злочини у зв'язку з війною та під час війни;
- в) органи ООН;
- г) суди з необмеженою юрисдикцією;
- д) міжнародні структурні підрозділи із застосування примусу.

11. Установчим актом Міжнародного кримінального суду є:

- а) Статут ООН;
- б) Європейська конвенція про видачу правопорушників;
- в) Статут Міжнародної організації кримінальної поліції;

- г) Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод;
- д) Римський статут міжнародного кримінального суду.

12. Юрисдикція Міжнародного кримінального суду не поширюється:

- а) на злочин геноциду;
- б) на злочини проти людяності;
- в) військові злочини;
- г) злочини міжнародного характеру: фальшивомонетництво та незаконний обіг наркотичних засобів;
- д) правильна відповідь відсутня.

13. Право передачі справи на розгляд Міжнародного кримінального суду мають:

- а) потерпілі особи;
- б) держава, на території якої мало місце вчинення злочину;
- в) міжнародна міжурядова організація;
- г) фізичні особи;
- д) правильні відповіді а), б), в) і г).

14. Україна підписала Статут Міжнародного кримінального суду:

- а) 20 січня 2000 р.;
- б) 22 листопада 2004 р.;
- в) 31 грудня 2010 р.;
- г) 20 лютого 2014 р.;
- д) 30 вересня 2016 р.

15. Відповідно до положень ст. 124 Конституції України, Україна може визнати юрисдикцію Міжнародного кримінального суду на умовах, визначених...

- а) Римським статутом Міжнародного кримінального суду;
- б) Статутом ООН;
- в) Європейською конвенцією про видачу правопорушників;
- г) Статутом Міжнародної організації кримінальної поліції;
- д) Верховною Радою України.

16. Відповідно до положень ст. 124 Конституції України, Україна може визнати юрисдикцію Міжнародного кримінального суду на умовах, визначених...

- а) Римським статутом Міжнародного кримінального суду;
- б) Статутом ООН;
- в) Європейською конвенцією про видачу правопорушників;
- г) Статутом Міжнародної організації кримінальної поліції;
- д) Верховною Радою України.

17. Відповідно до ст. 33 Статуту ООН, сторони, які беруть участь у будь-якому спорі, продовження якого могло б загрожувати підтримці міжнародного миру і безпеки, повинні насамперед намагатися вирішити спір шляхом:

- а)переговорів,обстеження, посередництва;
- б)примирення, арбітражу, судовогорозгляду;
- в)звернення до регіональних органів або угод;
- г)іншими мирними засобами за своїм вибором;
- д) відповіді а), б), в) і г).

18. Війна як засіб урегулювання міжнародного спору...

- а) може застосовуватись субсидіарно, за умови не ефективності мирних засобів урегулювання міжнародного спору;
- б)може застосуватись для урегулювання міжнародного спору лише після отримання дозволу від Ради Безпеки ООН;
- в)не може застосовуватись для урегулювання міжнародного спору за жодних умов;
- г)може застосовуватись, якщо на це дадуть згоду 2/3 членів ООН;
- д) правильна відповідь а), б) і г).

19. Про засудження війни як засобу урегулювання міжнародних спорів і відмову від її застосування як знаряддя національної політики йде мова у тексті...

- а) Пакта Бріана-Келлога 1928 р.;
- б) Пакт Молотова –Ріббентропа 1939 р.;
- в) Статуту ООН 1945 р.;
- г) Статуту Міжнародного суду ООН 1945 р.;
- д) Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р.

20. Оберіть правильну відповідь. Відповідно до цілей Римського статуту Міжнародного кримінального суду «геноцид» означає будь-яке наступних діянь, що вчиняються з наміром знищити, повністю або частково, яку-небудь національну, етнічну, расову або релігійну групу як таку:

- а) убивство членів такої групита заподіяння серйозних тілесних ушкоджень або розумового розладу членам такої групи;
- б)навмисне створення для якої-небудь групи таких життєвих умов, які розраховані на повне або часткове їїфізичне знищення;
- в)заходи, розраховані на запобігання дітородіння в середовищі такої групи;
- г)насильницька передача дітей з однієї людської групи в іншу;
- д) правильна відповідь а), б), в) і г).

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ДАНОЇ ТЕМИ

Під час вивчення положень цієї теми особливу увагу слід звернути на поняття «Міжнародна юрисдикція», особливості міжнародного арбітражу і міжнародних слідчих комісій, міжнародного військового трибуналу, переліку мирних засобів вирішення міжнародних спорів у Статуті ООН, міжнародне співробітництво держав щодо міжнародної безпеки та мирного вирішення міжнародних спорів.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З КУРСУ « МІЖНАРОДНЕ ПРАВО »

1. Поняття, функції та види основних принципів міжнародного права.
2. Поняття, функції та джерела дипломатичного і консульського права.
3. Поняття, функції та специфіка системи міжнародного права.
4. Боротьба з актами незаконного втручання в діяльність цивільної авіації. Порядок встановлення національності повітряних суден та їх реєстрація.
5. Громадянство та міжнародне право. Правила набуття громадянства відповідно до положень міжнародних договорів.
6. Державна територія: поняття, складові частини. Правові підстави та способи зміни території.
7. Державні кордони: поняття, види та режими державних кордонів.
8. Дипломатична служба в Україні. Поняття, функції, основні завдання. Порядок прийняття на службу.
9. Дипломатичні представництва: види, функції, склад дипломатичного представництва, привілеї та імунітети.
10. Дія договору у часі та просторі. Пролонгація договору. Вплив війни на виконання договорів. Відновлення дії міжнародного договору.
11. Дія, дійсність, припинення та тлумачення міжнародних договорів.
12. Запобігання злочинів проти осіб, які користуються дипломатичним захистом.
13. Застосування кримінальної та цивільної юрисдикції на борту іноземного судна в період його перебування у межах дії суверенітету й юрисдикції прибережної держави відповідно до міжнародного права.
14. Зміст та основні процесуальні форми здійснення видачі (передачі) злочинця однією державою іншій відповідно до норм міжнародного права.
15. Індивід як суб'єкт міжнародного права. Міжнародна правосуб'єктність індивідів.
16. Інститут захисту прав людини в мирний час, під час збройного конфлікту.

17. Історія виникнення міжнародного гуманітарного права, основні універсальні міжнародні акти з захисту прав людини.

18. Історія створення, структура та порядок входження до Міжнародної організації кримінальної поліції. Основні напрямки діяльності Національного центрального бюро Інтерполу.

19. Історія утворення міжнародної організації кримінальної поліції - Інтерпол. Роль та значення Інтерполу в боротьбі з міжнародними злочинами.

20. Категорії фізичних осіб не підлягають процедурі екстрадиції. Які форми їх захисту практикуються державами у відповідності зі звичаями і конвенційними нормами міжнародного права.

21. Класифікація міжнародних правопорушень держав. Види і форми відповідальності держав за міжнародні правопорушення.

22. Класифікація територій (просторів) за їх правовим режимом.

23. Консульські установи: функції, склад, привілеї та імунітети. Особливості юрисдикції держави перебування стосовно дій консульських посадових осіб, що користуються імунітетом.

24. Координація співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю як одна з форм діяльності ООН.

25. Міжнародний-правовий статус населення.

26. Міжнародні злочини та злочини міжнародного характеру, їх види та форми відповідальності за них.

27. Міжнародні стандарти щодо захисту прав людини. Регіональне співробітництво в сфері захисту прав людини.

28. Міжнародно-правові стандарти поведінки з правопорушниками.

29. Омбудсман – захисник прав і свобод людини в міжнародному праві.

30. Органи зовнішніх зносин держав: поняття види та їх характеристика.

31. Особливий статус на життя в умовах збройного конфлікту.

32. Особливості протидії міжнародному тероризму та незаконному обігу наркотичних засобів та психотропних речовин.

33. Особливості юрисдикції держави перебування стосовно дій консульських посадових осіб, що користуються імунітетом.

34. Поняття «Шенгенської домовленості» її дія та застосування.

35. Поняття види та форми визнання у міжнародному праві.

36. Поняття та види міжнародних злочинів та злочинів міжнародного характеру. Відповідальність за їх скоєння.

37. Поняття та джерела міжнародного морського права. Види та правовий режим морських вод.

38. Поняття та джерела права міжнародних договорів. Поняття, мета, об'єкт, предмет та класифікація міжнародного договору.

39. Поняття та юридичний зміст принципу незастосування сили або погрозою сили у міжнародних відносинах і принципу мирного врегулювання міжнародних спорів.

40. Поняття та юридичний зміст принципу непорушності державних кордонів та принципу територіальної цілісності.

41. Поняття та юридичний зміст принципу рівності та самовизначення народів та принципу невтручання у внутрішні справи держав.

42. Поняття, види та характеристика суб'єктів міжнародного права.

43. Поняття, види та характерні риси основних принципів міжнародного права.

44. Поняття, джерела та особливості міжнародного права.

45. Поняття, форми та види правової допомоги держав у кримінальних справах.

46. Правовий статус комбатантів, некомбатантів та інших учасників озброєних конфліктів.

47. правонаступництво держав стосовно міжнародних договорів.

48. Правосуб'єктність у міжнародному праві поняття та характеристика.

49. Представництва держав в міжнародних організаціях. Привілеї та імунітети міжнародних організацій та їх персоналу.

50. Простори зі змішаним правовим режимом та їх види. Міжнародний земний простір як об'єкт загального використання.

51. Територіальний та дипломатичний притулок: поняття та характеристика.

52. Укладання, виконання і денонсація міжнародних договорів України з метою забезпечення національних інтересів, здійснення цілей, завдань та принципів зовнішньої політики України, закріплених в Конституції України.

53. Уповноважений Верховної Ради України, як захисник прав та основних свобод.

54. Форми застосування ООН примусових заходів стосовно держав що піддають загрози міжнародний мир і безпеку. Суб'єкти здійснення відповідних примусових заходів.

55. Форми застосування ООН примусових заходів стосовно держав що піддають загрози міжнародний мир і безпеку. Суб'єкти здійснення відповідних примусових заходів.

Навчально-методичне видання

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО
ЗБІРНИК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Навчально-методичний посібник

Колектив авторів

Підп. до друку 26.12.2019 р. Формат 60x84/16. Гарнітура – Times. Друк трафаретний (RISO). Папір офісний. Ум.-друк. арк. 4,5. Тираж 50 прим.

Надруковано у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ
49000, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, т. (056) 370-96-59
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6054 від 28.02.2018